

PARLAMENT DE CATALUNYA

Presidència de l'honorable Sr. Joan Casanovas

DIARI DE SESSIONS

Sessió del dia 29 de novembre del 1933

SUMARI

A dos quarts de cinc de la tarda s'obre la sessió, sota la presidència de l'honorable senyor Joan Casanovas.

Lectura i aprovació de l'acta de la sessió anterior.

Els senyors Irla i Serra Húnter fan constar el seu vot a favor de la proposició incidental aprovada en la sessió d'ahir.

Ordre del dia:

Prec del senyor Riera al senyor Conseller de Governació referent a l'inscripció en el Cens electoral.

Discussió del dictamen de la Comissió especial sobre el Projecte de Llei de contractes de conreu.

Parlament del senyor Cerezo, president de la Comissió.

Intervenció del senyor Ventosa i Calvell demanant que sigui retirat el dictamen per a revisar-lo novament.

Resposta del senyor Conseller de Justícia i Dret i rectificacions dels senyors Ventosa i Calvell i Conseller de Justícia i Dret.

Discussió de la totalitat. El senyor Abadal consumeix un torn en contra.

Resposta del senyor Conseller de Justícia i Dret.

Se suspèn el debat.

El senyor Conseller Primer llegeix un Projecte de Llei referent a unes transferències en el Pressupost d'enguany.

Continuació de la discussió del Projecte de Llei sobre majoria i habilitació d'edat.

Article 1.º Es aprova amb el vot en contra de la Minoria de Lliga Catalana.

Articles 2.º i 3.º Són aprovats sense discussió.

Article 4.º Manifestacions del senyor Duran i Ventosa i contestació del senyor Conseller de Justícia i Dret.

Intervenció del senyor Tries de Bes per allusions.

Sense més discussió és aprovat l'article.

Article 5.º Manifestacions del senyor Ventosa i Calvell i contestació del senyor Conseller de Justícia i Dret.

Rectificacions dels senyors Ventosa i Calvell i Conseller de Justícia i Dret.

Nova rectificació del senyor Ventosa i Calvell.

Sense més discussió resta aprovat l'article 5.º

Articles 6.º i 7.º Són aprovats sense discussió.

Article 8.º Manifestacions del senyor Duran i Ventosa i resposta del senyor Conseller de Justícia i Dret.

Intervenció del senyor Abadal i contestació del senyor Conseller de Justícia i Dret.

Rectificacions dels senyors Abadal i Conseller de Justícia i Dret.

Sense més discussió resta aprovat l'article 8.º

Article 9.º Es aprovat sense discussió.

Article 10. El senyor Simó i Bofarull retira una esmena i en defensa una altra.

Resposta del senyor Conseller de Justícia i Dret i rectificació del senyor Simó i Bofarull.

Intervenció del senyor Abadal.

L'article torna a la Comissió per a procedir a la seva nova redacció.

Se suspèn el debat.

Ordre del dia per a la sessió de dijous.

S'aixeca la sessió a un quart de nou de la vetlla.

S'obre la sessió a dos quarts de cinc de la tarda, sota la Presidència de l'honorable senyor Joan Casanovas.

Al banc roig hi ha l'honorable senyor Conseller de Treball i Obres Públiques.

Lectura i aprovació de l'acta de la sessió anterior.

Els senyors Irla i Serra i Hünter fan constar el seu vot a favor de la proposició incidental aprovada en la sessió d'ahir.

ORDRE DEL DIA

Precs i preguntes

La inscripció en el Cens electoral

El Sr. RIERA : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Riera.

El Sr. RIERA : Senyors Diputats : Es per fer un prec al senyor Conseller de Governació, al qual desitjaria que la Mesa tingués la bondat de trametre-li amb urgència.

El prec que vaig a fer fa referència a la Llei Municipal aprovada pel Parlament Català.

El resultat de les darreres eleccions i la forma com hem vist els censos electorals que han estat confeccionats — sense voler jo enumerar la causa de les falles que hi ha hagut en el cens de gentes d'esquerra ; i segurament si ho enumerés també els senyors representants de Lliga Catalana dirien que hi ha falles en els cens de dretes, en qual cas el que jo vaig a dir és en defensa dels uns i dels altres —, m'obliguen a dir el següent :

Aquestes falles que hi ha hagut, es repetiran a les properes eleccions. L'article setè de la Llei diu que «per a ésser Conseller Municipal cal estar inscrit en el Cens electoral d'un Municipi ; saber llegir i escriure i haver complert vint-i-tres anys d'edat i estar inscrit en el Padró Municipal amb tres anys d'anticipació». Ens trobem, senyors Diputats, en aquest cas, en què una infinitat de ciutadans, i ciutadanes a la vegada —, si és que hi ha intenció en els respectius partits de què tinguin representació en les corporacions municipals — ens trobem en què ens serà del tot

impossible de què puguin ésser candidats molts dels que potser ho serien. Passa en els pobles el cas més vergonyós que es pot donar : el de què hi ha gent que són fills del mateix poble, que han viscut sempre en el mateix poble, que han tingut càrrecs públics en el mateix poble, i que tenen càrrecs públics actualment, han estat trets del cens electoral ; i n'ha estat tret gent que paga contribució.

Jo desitjaria que quan menys que d'aquest article setè se'n tregués la primera part, que en podríem dir, i en restés només la part que diu «que ha de saber llegir i escriure, haver complert vint-i-tres anys d'edat i estar inscrit en el padró municipal amb tres anys d'anticipació», perquè d'aquesta manera ens trobaríem que, estant inscrits en el Padró municipal, podrien ésser elegits regidors, o elegits Diputats, en cas que es tractés d'aquesta classe d'eleccions.

Per tant, jo desitjaria que la Presidència trametés aquest prec al senyor Conseller de Governació per veure si es pot arribar a aquesta modificació de l'article 7.º, modificació que no vulneraria per a res la Llei aprovada per aquest Parlament i així es donarien facilitats a tots aquells que haguessin estat exclosos de les llistes del Cens electoral perquè poguessin tenir, en ús del seu dret com a veïns d'un poble, la mateixa representació que els demés ciutadans.

El Sr. PRESIDENT : La Mesa trametrà al senyor Conseller de Governació el prec del senyor Riera.

Discussió del dictamen de la Comissió especial sobre el Projecte de Llei de contractes de conreu

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor President de la Comissió.

El Sr. CEREZO : Avui comença la discussió del dictamen que ha formulat la majoria de la Comissió de contractes de conreu. Conté aquest dictamen drets i normes contractuals que vénen a transformar tota la situació jurídica actual. Precisarà que analitzem en quina situació estava el sistema contractual actual en relació precisament dels capítols d'aquesta Llei. Aquesta Llei té un primer capítol que assenyalava unes normes de contractació. La situació que hi havia en la legislació actual era únicament i exclusiva de pri-

vilegi; estava a favor de la classe propietària. Era ella l'única que tenia la llibertat d'assenyalar el preu d'arrendament. No solament tenia la llibertat d'assenyalar el preu d'arrendament, sinó que hem pogut apreciar que hi havia molts contractes d'arrendament que encara recordaven totes les èpoques del feudalisme. Hi havia condicions que venien a trencar i s'imposaven sobre la llibertat de consciència del mateix arrendatari. Són molts els contractes on fins s'hi posava la manifestació de fe catòlica per part del conreador. En els contractes aquests s'anaven modificant les condicions sempre a judici i criteri del propietari, i hem vist com per tal de burlar els preus d'arrendament que hi havia establerts en els contractes d'arrendament, el propietari imposava el pagament de contribucions i determinats drets denominats d'adjutori, que imposaven el pagament inclús d'aquells impostos municipals que pesaven únicament i exclusiva sobre la part propietària. Totes aquestes condicions al costat d'aquelles altres condicions que vénen a ésser una molèstia per al conreador perquè s'obligava tant al conreador, com a la muller del conreador, a fer feines que no eren pròpies del conreador, nosaltres ens hem proposat que han d'acabar i que s'han d'extingir, perquè són únicament i exclusivament una llibertat a favor del propietari. Per això en el capítol I es diu que no hi poden haver càrregues ni per contribucions ni per cap concepte, i que tota classe de lliuraments que hi havia en els contractes avui existents, havien d'ésser acceptades exclusivament a compte del preu d'arrendament, perquè entenem nosaltres que aquest principi s'hi havia d'establir en la Llei de contractes d'arrendament, que solament podia regir un sol preu de contractació.

Una altra de les condicions que es manifesten en aquest capítol I és el que fa referència al pagament a l'avançada. Molts contractes d'arrendament que estaven establerts a parts, varen ésser modificats per a convertir-los en preu d'arrendament cotat, i s'estableix el pagament a l'avançada. Això era un inconvenient, perquè molts dels arrendataris no tenien en venir el dia assenyalat per al pagament la quantitat necessària, i era un arma que esgrimien els propietaris per a poder donar comiat per manca de pagament. Nosaltres entenem que essent costum la característica de bona fe el treballador de la terra en les nostres comarques i que representen una garantia els fruits de la terra que treballa i que inverteix un capital en abonaments i en bestiar que ha de treballar la terra, s'hi estableix el pagament per endarrerit i s'assenyala en la Llei que sigui pagat per mitges anualitats atrassades.

Hi ha una altra condició en aquest capítol que és també assenyalar un principi: el principi que han demanat molts treballadors de la terra, que és que no hi pugui haver extensió de terra treballada per un arrendatari, i tampoc per un propietari. Aquest principi és amb l'objecte d'evitar l'explotació de l'home treballador de la terra, del jornalier, i aquest principi ve a establir que solament tingui cada arrendatari, així com cada arrendatari propi conreador, aquella capacitat de terra necessària al seu esforç i les seves necessitats econòmiques. Aquest principi no és una cosa nova. Si mirem tota l'evolució precisament de la terra veiem que ja en principi de la nostra època s'hi establia que havia d'existir una quantitat *tope* de terra propietària, el màxim que assenyala en aquella

època era de unes 125 quarteres. Nosaltres hem assenyalat un límit de quantitat que vingui a ésser la quantitat de terra eficient que pugui tenir tot propietari o conreador, i creiem que això, deixat a arbitri d'una Junta arbitral, serà la que podrà assenyalar les quantitats de terra amb què els treballadors poden satisfer les seves necessitats econòmiques.

Ve un altre capítol que fa referència a la durada dels contractes; també ens trobem que en la situació actual aquesta era l'arma més poderosa que tenien els propietaris, no ja per fer portar endavant el seu dret de propietari en relació al contracte que tenien establert, sinó que era l'arma que esgrimien en tot moment per apoderar-se, no ja de la consciència de fe religiosa com establien els contractes, sinó de la consciència política dels ciutadans; ells assenyalaven la durada del contracte, i estant solament en la seva mà l'assenyalar la durada del contracte volia dir que en tot moment el propietari podia desnonar el contracte, tant si era per falta com no de les condicions contractals, i això feia que tots els elements arrendataris estessin en tot moment lliurats en tots els seus aspectes al propietari. Per això veiem nosaltres l'arrelament del caciquisme en totes les poblacions i entenent-ho així, no solament hem d'anar a destruir el domini de l'home sobre l'home, sinó que hem de donar la garantia i estabilitat en el treball de la terra, perquè el treballador hi trobi en aquesta estabilitat una compensació del seu esforç personal. Nosaltres creiem que si l'arrendatari té la confiança, té la seguretat de l'estabilitat del seu contracte d'arrendament, ell hi posarà tot el seu esforç i tota la seva intel·ligència, que li siguin possibles, amb els estudis d'agricultura, per treure un millor profit del conreu de la terra i per això s'estableix que la durada del contracte sigui per sis anys prorrogables a voluntat del conreador.

En aquest mateix capítol s'assenyalen també les condicions de desnonament, perquè ara també eren un arma en mans únicament del propietari i per qualsevol motiu podia ell desnonar un contracte i per això s'assenyalen les normes que poden ésser motiu de desnonament, també perquè sigui una Junta arbitral la que interpreti quins han d'ésser els motius i condicions per donar el desnonament d'un contracte. S'hi estableix un altre principi en els contractes d'arrendament que és considerar tots els contractes que s'estableixin a favor del conreador inembargables, com també s'estableix que tots els drets que es derivin d'un contracte de conreu poden ésser hereus d'aquests drets la vídua, fills o familiars que visquin amb el treballador de la terra.

Ve l'altre capítol, el que fa referència a millores. Avui era reconegut el dret de reclamació de determinades millores, però ens trobàvem que donat el procediment judicial que existia, difícilment un conreador podia formular mai reclamacions de millores; es trobava amb les despeses molt crescudes de l'acció judicial, la durada del plet, una pila de circumstàncies en el procediment que feien impossible que un conreador pogués anar a reclamar unes millores, i nosaltres, que hem vist que hi ha millores portades per l'esforç del conreador, millores portades per les plantacions fetes pel conreador, entenem que aquestes no han d'estar solament a favor del propietari, han d'ésser precisament a favor del que les produeix, i si el conreador ha efectuat unes mi-

llores que representen una millor valorització de la finca, com plantacions, que ja sabem en molts casos de plantacions de fruites i de plantacions de vinyes i altres tipus de plantació en què al cap de tres o quatre anys d'haver estat fets aquestes plantacions podia ésser el conreador desnonat i tots els beneficis que podia representar la plantació, eren a favor del propietari, per això en la nova Llei s'estableix que hagin d'ésser per l'arrendatari els beneficis que es dedueixin d'aquestes plantacions.

(Entren a la Cambra els honorables senyors Consellers de Cultura i de Justícia i Dret.)

Un altre capítol és el que fa referència a la revisió del preu. En aquest mateix capítol s'hi assenyalen les normes que s'han de seguir per al preu de l'arrendament, i nosaltres, com he dit ja que entenem que sols ha d'existir un preu i que no es pot deixar a la mercè ni a la voluntat, capriciosament, l'assenyalar el preu al propietari, que hi hagi una Junta arbitral que en les condicions que ja es determinen en la Llei, pugui ella regular el preu del contracte d'arrendament; però tenint en compte que aquest preu del contracte d'arrendament així establert, que és un altre nou principi, pot ésser modificat per determinades circumstàncies que succeeixen en el treball de l'agricultura, des del moment en què la terra no fa la producció necessària, i que existeixen també circumstàncies en què s'augmenta el valor dels productes de la terra, el valor de les primeres matèries, nosaltres diem que ha d'haver-hi un període de revisió cada sis anys perquè pugui ésser modificat per la Junta arbitral aquest preu.

També hem assenyalat una revisió amb caràcter extraordinari per a l'any en què puguin haver calamitats, dites extraordinàries, com pot ésser la pèrdua de les collites, ocasionada per causes involuntàries al conreador i en què no estigui a la seva mà poder-les assegurar, poder-les atendre amb unes despeses. Aleshores diem que en tots aquests casos ja dits, d'una calamitat extraordinària, es pugui fer una revisió per a l'any agrícola en curs.

I diem també en aquest capítol un altre extrem interessant, perquè nosaltres entenem que la Llei ha d'ésser aplicada una vegada aprovada, i no podem deixar que la Llei corri el curs del temps i pugui ésser burlada i que els contractes d'arrendament no es subjectin a les normes de la Llei; i per això establim un període de revisió extraordinari en el qual s'indica que tots els contractes d'arrendament han de subjectar-se a les normes d'aquesta Llei, i aquells en què no hi pogués haver mutu acord de subjectar-se a les normes de la Llei, poden anar a una revisió immediata i en aquesta revisió immediata la Junta arbitral tindrà cura d'assenyalar el preu de l'arrendament, i que mentre aquesta situació no sigui ferma es pagarà el 50 per 100 de la renda que hi hagi establerta en els contractes, amb l'objecte de què aquest pagament sigui a compte del preu que resulti assenyalat per la Junta arbitral.

Un altre principi assenyalen nosaltres en aquesta Llei, d'acord amb aquella orientació que deia de què la terra ha d'ésser d'aquell que la treballa. Nosaltres hem d'assenyalar normes perquè aquell que la treballa tingui mitjans i facilitats per a veure complerta aquella aspiració de posseir la terra en la qual hi treballa. Això ho anomenem nosaltres dret d'adquisició, i s'assenyalen unes normes en aquesta Llei,

de què tot arrendatari, en un nombre d'anys determinat que porti conreant aquella terra, pugui passar a ésser el propietari de la mateixa, i assenyalen també les condicions que s'han d'establir per al preu que s'ha de pagar a la propietat, com també assenyalen les condicions d'un termini perquè pugui aquest arrendatari passar a ésser propietari de la terra per ell conrada.

En aquest aspecte del dret d'adquisició s'hi fa també menció del límit de màxima quantitat que ha de tenir tot petit propietari, perquè nosaltres entenem que si volem limitar als propietaris que tinguin solament un tipus de quantitat, que permeti atendre a les seves necessitats econòmiques, quan es produeix també aquest efecte del dret d'adquisició ha d'estar en les mateixes condicions i amb les mateixes garanties. Assenyalen en el curs de la Llei un dret de reserva per al propietari. Nosaltres entenem que hi poden haver casos de propietaris, que la situació econòmica de la seva vida els pugui obligar a passar a ésser ells propis conreadors, i per això en l'articulat de la Llei es diu que pot fer ús d'un dret de reserva per a passar ell a ésser propi conreador mitjançant determinades bonificacions que ja es defineixen en la Llei.

Ve un altre punt que és el que fa referència a la rabassa morta. La rabassa morta ha estat una qüestió discutida en diverses èpoques i ha produït molts conflictes entre arrendataris i propietaris. D'aquests conflictes se'n derivaren sentències del Tribunal Suprem que admetien l'existència dels contractes de rabassa morta a una durada llarga d'anys. Hi hagué també un període que es podia considerar com un cens redimible. L'altra República, la primera República, establí una Llei segons la qual es podien redimir tots els contractes de rabassa morta. Però l'esforç de la classe propietària, que ha pogut tenir ella sempre el poder i el domini en les Lleis, ha anat precisament anul·lant les costums que tenien establertes aquestes comarques, ha anat variant tots els contractes aquests de conreu, convertint-los en contractes apartats, convertint-los en contractes que podien ésser desnonats a cada moment i en el termini que el propietari li convingués. La nostra República va assenyalat una Llei de bases en la Llei agrària que establia que el contracte de rabassa morta podia considerar-se un cens, dient que s'havien d'assenyalar unes normes per amortitzar aquest cens. I nosaltres considerant que era un cas de justícia l'establiment d'aquest capítol, vàrem posar de què tots els contractes denominats i dits de rabassa morta podien ésser convertits en un cens redimible, assenyalant també les condicions de redempció.

També hi ha un altre capítol que fa referència al dret de tanteig, sobre el qual no crec que hagi de fer-se cap manifestació, perquè ja la paraula indica el que representa, es a dir, que pot l'arrendatari fer ús d'aquest dret quan el propietari vulgui vendre la finca a una tercera persona.

Hi ha un capítol que fa referència a les parceries. Una corrent de molts arrendataris de terres de moltes comarques, demanava l'anul·lació dels contractes de parceries, però nosaltres que en formular la Llei vàrem haver d'estudiar com

era la contractació a les diverses comarques de Catalunya, hem vist que hi han moltes comarques el costum de les quals és el contracte de parceria, i atenent a això, hem hagut de posar un capítol que faci possible, que faci viable, el contracte de parceria; però per mai l'establiment d'aquest contracte pot ésser un motiu de burlar precisament l'essencial d'aquesta Llei, i que hi hagin arrendataris explotats com venien essent-ho per molts contractes d'arrendament que existien fins avui.

Per últim, assenyalem nosaltres la constitució de la Junta arbitral per a resoldre tots els conflictes que hi puguin haver en el contracte d'arrendament. Aquest principi, que el considerem fonamental per a treure de l'acció judicial totes les qüestions que es deriven en la legislació present dels contractes d'arrendament, tampoc és una cosa nova perquè ho veiem en altres aspectes de la vida econòmica del país, en què s'estableixen precisament situacions de caràcter jurídic per a resoldre les qüestions que es puguin plantejar en ells. Ho veiem en el treball, com a cosa general ja gairebé a tot el món, en l'establiment de Tribunals que resolen solament les qüestions que afecten al treball; ho veiem en altres països en el que fa referència a les incidències que puguin passar entre la classe comercial i la classe industrial, que també se separen de l'acció judicial perquè les resolguin Tribunals especials. Nosaltres, entenent que el problema de la terra és molt complex, perquè afecta a un gran nombre d'arrendataris i de propietaris, havíem de muntar també un organisme que curés precisament de les seves qüestions, i per això s'instaura aquest principi en la Llei, de posar unes Junes arbitral que curin de la resolució de totes les qüestions que es plantegin en els contractes d'arrendament entre arrendataris i propietaris.

Nosaltres, amb aquesta Llei, aspirem a transformar tot aquest motllo jurídic, perquè creiem que el que hi ha avui és una qüestió injusta. Nosaltres demanem la col·laboració a tots els Diputats, perquè entre tots procurem fer una Llei que sigui justa, una Llei que acabi amb tots els privilegis i que per damunt d'acabar amb tots ells, acabi també amb aquell home, l'esperit del qual, la manera de pensar del qual era solament tenir a la mà el domini i l'explotació. Nosaltres, si arribem a resoldre aquest punt, crec que serà una de les obres més importants i més interessants que haurà fet el Parlament de Catalunya. (*Molt bé, als escons de la Majoria.*)

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Ventosa i Calvell.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: He demanat la paraula, senyors Diputats, no per entrar en el fons del debat ni per consumir un torn en contra de la totalitat d'aquest Projecte, sinó per fer unes observacions prèvies, més ben dit, un prec que dirigeixo a la Comissió i al Govern.

Aquest Projecte de Llei jo crec que tots vindrem en què afecta a un dels punts més essencials de tota la nostra obra legislativa. No és un d'aquells Projectes de Llei que resten al paper, sinó que toca a l'entranyia viva del país i pot afec-

tar, en el sentit favorable o advers, tota la riquesa agrícola de Catalunya. Crec que en això, en aquesta afirmació tothom hi estarà d'acord; crec que d'ella es desprèn la necessitat, la conveniència que aquest Projecte de Llei no sigui una obra sectària, inspirada en prejudicis, en un criteri determinat de partit, sinó que es procuri que sigui una obra en la qual tots hi aportin una col·laboració, i que sigui una obra de conciliació i de concòrdia. Si no fos així, resultaria que fariem una obra de ben curta durada. La victòria d'avui fóra probablement efímera; a ella succeiria tota una agitació contrària; vindria una modificació el dia de demà, i en la guerra i en la lluita civil que hi ha establerta dissortadament al camp de Catalunya, i que no faria més que enverinar-la succeiria un altre període de lluita i de discòrdia. Jo crec que tots nosaltres obrant, no com a homes de partit, sinó com a catalans i inspirant-nos en l'interès del nostre país, tenim el deure de fer tots aquells sacrificis i tots aquells esforços que siguin necessaris per arribar a una obra de conciliació, i per això el primer que cal és que tots nosaltres no defensem ni l'interès del propietari, ni el del parcer, sinó que ens fem càrrec que poden haver-hi d'un costat i d'altre, coses que siguin dignes d'ésser preses en consideració, d'ésser ateses i d'ésser resoltes.

Sincerament he de dir, senyors Diputats, que el dictamen que ve avui a la deliberació del Parlament no respon a aquests principis. Si no me n'hagués convençut per la seva lectura, me n'hauria convençut per les paraules amb les quals el senyor Cerezo ha fet la seva presentació. Crec, per tant, que està absolutament disconforme amb allò que ens demana en el moment actual i amb l'interès superior del nostre país. Per altra part, aquest dictamen fou discutit en el si de la Comissió, amb una pressa, amb un apremi, amb una força per a presentar-lo abans de la clausura del Parlament, que impedi, segons el testimoni dels membres de la Comissió, que es formulessin totes aquelles observacions i es fessin prevaler aquells punts de vista que representaven el punt de vista de sectors importants d'opinió.

Jo crec, per tant, que en el moment actual fariem una obra d'alta transcendència pel nostre país, si, prescindint de tota qüestió d'amor propi, de tot prejudici, retiréssim aquest dictamen perquè fos novament revisat, i que el Parlament de Catalunya, tenint en compte la situació present, es dirigís a tothom, d'una manera unànime, per un acord general, a propietaris, a parcers, a arrendataris, a representants dels interessos diversos, per veure si es podia arribar a una conciliació en el punts de vista oposats. Jo tinc la seguretat que en el moment actual l'estat d'esperit dels uns i dels altres fóra favorable per arribar a aquesta concòrdia. Si nosaltres, en lloc de fomentar-la i d'estimular-la, amb les discussions que tinguem aquí l'entorpim i la fem impossible, anant a enverinar la discòrdia que existeix al camp de Catalunya, nosaltres contrauríem davant del nostre país una greu responsabilitat, perquè li hauríem inferit un greu perjudici.

(*Entra a la Cambra l'honorable senyor Conseller de Sanitat i Assistència Social.*)

Per altra part, hi ha una altra consideració, que és una consideració de conveniència. Si aquesta Llei

és aprovada, s'hi atenen aspiracions i desigs que uns poden ésser legítims, que altres poden no ésser-ho; que uns poden ésser jurídics, que altres poden ésser contraris a allò que és l'essència de les institucions agràries del nostre poble. En aquest cas, els mateixos que obtinguin això tindran sempre la temença de tenir una cosa que tingui en definitiva poca efectivitat, i que estigui subjecta a tots els vaivès i a totes les coses mudables de la política, i que sigui llur goig un goig de curta durada, perquè pugui ésser objecte després de modificacions posteriors que anul·lin els avantatges injustament adquirits avui.

Jo crec que hauriem de procurar tots, que l'estabilitat d'aquesta Llei tingués per fermança i per garantia allò que és l'únic que hi pot donar, que és una acció unànime o gairebé unànime de totes les persones que tinguessin un concepte del que és la justícia i del que és l'equitat en la regulació de les relacions entre propietaris i parcers.

Això és més necessari encara en el moment actual. Jo no vull tornar a retreure algunes de les coses que dèiem en el debat d'ahir, però si he de fer notar als senyors Diputats, que han ocorregut, que han tingut lloc fa poc unes eleccions en les quals és necessària una ceguera absoluta per negar que tinguin una transcendència política. Tothom en treurà aquelles conseqüències que estimi oportunes; es discutiran el nombre de vots, les conseqüències polítiques que puguin produir, però és evident que aquestes eleccions i la manifestació de la voluntat del nostre poble han de tenir una transcendència en totes les qüestions que es ventilin.

Ara bé; mudar allò que és el règim i l'estatut jurídic de la propietat agrícola de Catalunya, significa mudar una de les bases fonamentals sobre les quals s'assenta l'economia i el règim jurídic del nostre país. En totes les coses quan es tracta de modificar uns Estatuts, àdhuc en coses molt menys fonamentals, com una societat anònima, es necessita un quòrum determinat per a poder fer una transformació, amb l'objecte d'assegurar que aquest respon al sentit d'una gran part, de la major part, en la proporció a un quòrum determinat. Jo us dic que després de les eleccions del 19 de novembre, vosaltres no podeu afirmar que el sentit que vosaltres representeu tingui l'adhesió d'aquella gran massa de l'opinió catalana que podria justificar la vostra actuació i que fes prevaler el vostre criteri. Em direu: «En tot règim democràtic, és la Majoria la que ha de governar.» Jo us diré que en aquest cas jo he de fer-hi una salvetat que és aquella a què feia referència ja en les meves paraules d'ahir. El Parlament de Catalunya es governa per un règim de Majoria, però per un règim de Majoria regulat, limitat, amb totes les característiques i condicions que hi posa l'Estatut interior. Dintre de l'Estatut interior, aquells que estan en Minoria tenen sempre el recurs del vot del poble, el recurs del vot del poble manifestat per mitjà d'un plebiscit, o jo us dic que mentre vosaltres no hagueu portat al Parlament de Catalunya una Llei en la qual es reguli l'exercici del dret al plebiscit i una Llei electoral per nomenar o elegir el nou Parlament de Catalunya en cas de dissolució, vosaltres no tindreu dret a fer valdre la força de la Majoria,

per imposar un criteri vostre, que després de les eleccions del 19 de novembre hi ha una presumpció fonamentada de què no respon al criteri i sentir general de l'opinió de Catalunya. I naturalment, jo us dic, per tant, senyors del Govern, que aquí, si voleu fer prevaldre el sentit de la vostra Majoria, el primer que heu de fer, inclús anticipant-lo i avantposant-lo sobre la Llei de contractes de conreu, és completar al Parlament de Catalunya, donant-li aquells elements necessaris perquè els que no estiguin d'acord amb la seva actuació, puguin recórrer si ho estimen oportú a l'opinió pública, demanant la dissolució del Parlament.

Si vosaltres prescindiu d'aquest complement necessari, indispensable i previ del Parlament de Catalunya i voleu fer valdre el vot de la vostra Majoria per a fer passar una Llei de Contractes de Conreu que molts l'estimen greument lessiva per l'economia catalana i pel sentit jurídic del nostre poble, jo us he de dir que nosaltres utilitzarem tots aquells recursos reglamentaris que ens dóna el reglament de la Cambra per oposar-nos a què l'intent passi endavant; i vosaltres tindreu la responsabilitat o de què la Llei fracassi, o de què la Llei surti amb «forceps» i amb totes les conseqüències d'això que és el de què aquella reforma que vosaltres voleu implantar es malmeti o que sigui el fruit de la violència en lloc d'ésser, com hauria d'ésser, el fruit de la consolidació i de l'acord general de tot Catalunya. (*Molt bé!, en la Minoria de Lliga Catalana.*)

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Justícia i Dret.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Senyors Diputats: El senyor Ventosa i Calvell ha ordenat el seu breu discurs d'una manera que hauria de fer pensar que la segona part feia completament inútil ció parlamentària, i en la segona part del seu discurs el senyor Ventosa i Calvell demana temps, demana reflexió, demana informació pública; és a dir, que treballa perquè s'allargui la discussió, perquè ens posem tots en termes de raó i treiem un procediment d'intervenció de l'opinió pública en forma d'informació parlamentària, i en la segona part del seu discurs ve a negar tota autoritat a aquest Parlament per fer, per aprovar Lleis com aquesta. I el lògic és pensar que si el nostre Parlament no ha de tenir autoritat per fer Lleis com aquesta, no cal que perdem més el temps en informacions públiques, ni que cerquem el que diu o desitja l'opinió, ni ens prenguem més temps per reflexionar. Però jo he de contestar els dos arguments un per un.

Quant al primer, és ben públic que el Govern va presentar aquí en el mes de maig un Projecte de Llei de contractes de conreu. De manera que fa més de mig any que el Parlament té damunt de la taula, sotmès a la discussió, a la reflexió dels senyors Diputats, sotmès a la discussió en el si de la Comissió un Projecte de Llei de contractes de conreu.

Precisament perquè se'ns va dir que calia que l'opinió pública intervingués a una informació, fou oberta una informació per durant un mes. I en aquesta informació es varen demostrar totes les coses menys una, que és l'interès que podien tenir els que demanaven aquesta informació en esclarir les qües-

tions davant del Parlament de Catalunya. En efecte: jo no recordo de cap informe vertaderament interessant, de cap informe que vingués aquí a aclarir la qüestió en els termes en què s'havia plantejat, malgrat tot es va donar el termini d'un mes per a la informació. I consti que jo sé que arreu del món, quan els Projectes de Llei es presenten al Parlament, es concedeixin terminis més llargs perquè cadascú digui la seva.

Després d'això, aquell Projecte ha quedat aquí sense ésser informat per la Comissió durant mesos i mesos, i a l'últim es va proposar a la Comissió que activés el fer el seu dictamen perquè la cosa ja s'allargava tant que semblava una burla que el Parlament de Catalunya havia fet a tots els interessats en la resolució d'aquest problema. I la Comissió va donar el seu dictamen, que ho va fer de pressa o poc a poc, segons el criteri del que ho hagi d'apreciar. Acceptem la hipòtesi que és més favorable al punt de vista del senyor Ventosa i Calvell, o sigui que es va anar de pressa; i malgrat aquesta pressa, ve després de més de mig any d'espera. Però el cas és que aquest dictamen, jo no sé la data que porta, no la recordo de memòria, però deu fer un mes que fou presentat; i no sé que en tot aquest mes les oposicions o representants de les oposicions que hi havia dintre de la Comissió hagin presentat ni una sola esmena ni un vot particular.

Si és que hem de demanar una pròrroga i més temps per a reflexionar perquè passi el temps de la pròrroga en aquesta esterilitat en què ha passat fins ara, no veig que hi hagi motiu perquè ni la Majoria ni cap Govern que s'estimi pugui acceptar combinacions d'aquesta mena per a perdre el temps. I és que jo crec, senyors Diputats, que del que es tracta és del segon extrem; que aquest argument primer es fa com un argument per començar una espècie d'olivetes de la discussió, però que en realitat l'argument és el segon, que és l'argument que va esgrimir ahir el senyor Duran i Ventosa, que repeteix avui el senyor Ventosa i Calvell i que espero tenir el gust de sentir repetir cada vegada que proposem una Llei en aquest Parlament, i és l'argument de què com a conseqüència d'una resolució del sufragi aquest Parlament no té autoritat per anar endavant; i quan es tracta de qüestions d'importància com aquesta i com totes les que nosaltres anem presentant, el Parlament no té autoritat per anar endavant i ha de renunciar a fer cap Projecte de Llei d'aquesta mena.

¿És que això es vol supeditar a què hi hagi abans una Llei de referèndum, una Llei electoral? Jo tinc por que quan el Govern presenti aquesta Llei de referèndum i aquesta Llei electoral, es torni a repetir també el mateix argument, perquè aquest argument s'ha exposat aquí sempre que hem presentat un Projecte de Llei i sempre s'ha dit que volem anar massa depressa sense perjudici de què després se'ns ataquí perquè no hem fet res.

Quan vingui el Projecte de referèndum, tornarem a estar en el mateix, perquè el Projecte de referèndum que nosaltres presentem, naturalment — i dic «naturalment» —, no plaurà als senyors de la Minoria de Lliga Catalana; i llavors també se'ns plantejarà aquest problema, també se'ns dirà que no tenim autoritat per a fer la Llei del referèndum, que nosaltres no ho fem bé i que ells són els que ho farien millor.

I jo, senyors Diputats, situades les coses en aquest terreny, no puc dir res més. Jo dic que el Govern ahir, per boca del seu Conseller Primer, va dir que amb rapidesa s'estudiaria aquest Projecte de Llei de referèndum, aquest Projecte es presentaria a la deliberació del Parlament. Però no oblidem, que damunt de la Mesa hi han formats i dictaminats per les Comissions tres Projectes de Llei que tenen tota la importància que pugui tenir una Llei de referèndum, especialment un d'aquests Projectes de Llei, el relatiu al Tribunal de Cassació de Catalunya, i estem esperant l'hora de què el Parlament resolgui sobre una cosa que fa mesos que té projectada el Govern de Catalunya.

Per tant, senyor Ventosa i Calvell, jo m'he de reduir a la darrera forma del parlament de la V. S. La darrera forma del parlament de la V. S. és una comminació: «O vosaltres deixeu pendent aquest Projecte i presenteu un Projecte de Llei de referèndum i de Llei electoral, o nosaltres farem una obstrucció a aquest Projecte i utilitzarem tots els recursos que el Parlament ens concedeix per a evitar que aquesta Llei vagi endavant.»

Jo, davant d'una comminació d'aquesta naturalesa, no sabré contestar més que allò que contestaria qualsevol Govern del món al qual se li fes aquesta comminació. Nosaltres hem votat un Reglament perquè totes les minories facin l'ús que creguin convenient; en els procediments del mateix Reglament ha de trobar la Majoria la seva defensa. Pel demés, nosaltres complirem amb el nostre deure. Si les VV. SS. creuen que el seu deure consisteix en destorbar l'obra del Parlament de Catalunya, allà les VV. SS. amb la seva responsabilitat. (*Molt bé, als escons de la Majoria.*)

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Ventosa.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Senyors Diputats: Jo desitjaria, en rectificar al senyor Conseller de Justícia i Dret, tractar de posar amb tota claredat la qüestió i per això he de començar per dir-li que no hi havia cap contradicció entre la primera i la segona part de les observacions que he formulat abans. Que quan jo deia: Crec que aquest Projecte ha d'ajornar-se — i després diré el per què —, no hi havia contradicció amb el que deia després que havia de venir una Llei de referèndum i una Llei Electoral.

No és que jo negués autoritat a aquest Parlament per a legislar, tota vegada que ha estat elegit per a legislar; però el que és necessari és que els que portin la iniciativa de la legislació estableixin la pressa entre els diversos projectes i la urgència entre ells; el que demana la naturalesa de les coses i allò que exigeixen les circumstàncies. I jo li dic al senyor Conseller de Justícia i Dret que em sembla que molt més important i molt més urgent que un projecte regulant la majoria d'edat, per exemple, era el Projecte de Llei complementària establint l'exercici del dret de referèndum i la Llei Electoral pel nomenament del Parlament de Catalunya.

Per consegüent, l'anar depressa o poc a poc no consisteix pas en aprovar moltes coses, sinó en apro-

var les que constitueixen el complement obligat de totes les nostres Institucions.

Jo no nego al Parlament autoritat per a legislar. El que jo dic és que en una matèria de tanta importància com aquesta, que afecta tan fonament a la constitució jurídica i econòmica del nostre poble, és precis que el Parlament que la dicti, primer procuri que existeixi un acord, una conciliació, entre els interessos diferents; que no sigui una Llei de guerra, sinó de pau i de concòrdia, i segonament, que en el cas d'haver de fer-se ús de la facultat legislativa per a fixar unes normes, aquestes revesteixin tota l'autoritat. Després del resultat de les eleccions del dia 19 de novembre, aquesta autoritat no existirà més que en el cas de què el Parlament estigui completat amb aquella Institució que és necessària per a la seva autoritat i que consisteix amb l'exercici del dret de referèndum i la determinació de la Llei Electoral que hagi de venir per a nomenar un nou Parlament. Aquest és el sentit de les meves paraules.

Per consegüent, jo deia al senyor Conseller de Justícia i Dret que jo creia sincerament que aquest Projecte de Llei ha d'anar a una revisió i no per cercar un ajornament o una informació pública, sinó que jo deia que les circumstàncies actuals són, a judici meu, favorables per a què els interessos diferents que estan en litigi, que estan en discussió, que estan en pugna, s'avinguin a una transacció, si la iniciativa surt d'una entitat que a judici de tots representi una autoritat superior i que estigui per damunt de tota diferència particular i no es cregui que aquesta iniciativa obeeixi a un interès polític o a un interès electoral, sinó que obeeixi a un desig de servir lleialment els interessos del país. I en aquest cas i en aquest sentit, crec que el Parlament de Catalunya, sempre que ho fes amb un acord unànim dels diferents Partits que l'integren, realitzaria una obra patriòtica adreçant-se als propietaris i als parcers de Catalunya i convocant una conferència de representants dels diversos estaments en la qual es procurés prendre un acord entre els interessos diversos i que a base de les deliberacions que hi haguessin entre ells vingués un projecte aquí que tingués a favor d'ells, i com a garantia d'estabilitat, l'adhesió de tots els estaments.

No demano solament una informació. Es va obrir una informació abans i no és d'estranyar que a aquella no hi concorreguessin tots, perquè ni la manera — i no desitjaria avui amb les meves paraules anar a ressuscitar un debat antic —, però ni la manera com es va produir la Comissió amb la Llei resolent els conflictes del camp, ni la composició mateixa de la Comissió — salvant tots els respectes a les persones digníssimes que la formen — constituïen una garantia suficient d'imparcialitat perquè els interessos afectats poguessin esperar amb confiança que serien ateses i respectades en allò que tinguessin de justes les seves pretensions.

Si no es fa així us passarà que constituïreu una Comissió arbitral per a resoldre; que constituïreu organismes que després necessàriament fracassaran.

Jo crec que és un moment el present, en el qual la irritació excessiva, motivada per les pugnes del nostre país, exigeix que patriòticament hi posem un sedant, un element de pacificació, un element de justícia i d'equitat que vingui a reconèixer allò que hi hagi de legítim, el mateix en els uns que en els

altres, apartant-nos de procedir per interès de partit ni de classe.

Aquesta és la meua posició. En aquestes observacions i en les meves darreres paraules, no hi havia, senyor Coromines, cap comminació, sinó simplement la fixació d'una posició.

Jo deia: És possible que aquestes paraules meves no siguin ateses; és possible que aquestes paraules meves siguin rebutjades per la Comissió, i és també possible que siguin rebutjades pel Govern, i que vosaltres em digueu: «Nosaltres farem ús del dret que ens atorga la majoria del Parlament», malgrat de què al meu judici no reflexa l'opinió de Catalunya.

Bé; si en aquest cas vosaltres actueu d'aquesta manera, si no voleu donar satisfacció al que crec que constitueix un dret nostre, al demanar que es reguli el dret de referèndum i la Llei Electoral del Parlament de Catalunya, nosaltres, amb tot el respecte pels drets de tots, hem de fer ús dels nostres drets, dels drets que dona el Reglament, encara que us dic que no crec que sigui convenient ni pels mateixos interessos que voleu defensar i que voleu afavorir que aquest projecte estigui consagrat per una Llei que hagi sortit d'una manera violenta i amb força del Parlament. Sinó que, pel contrari, el que convé — i en això sí que hi estem ben disposats — és que tots tractem de buscar terreny d'intel·ligència sobre el qual establim la nova constitució jurídica del camp de Catalunya d'una manera estable, que duri per molt de temps i que asseguri la normalitat i el progrés de la nostra riquesa agrícola.

El Sr. FRONJOSA: I que els burgesos continuïn atropellant els obrers! (*Rumors.*)

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Justícia i Dret.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Senyors Diputats: El Govern no pot prendre aquesta intervenció del senyor Ventosa i Calvell d'una faïssó més dramàtica de la en què s'ha produït.

Jo he de reconèixer els termes de moderació en què s'ha produït el senyor Ventosa i Calvell, i jo darrera d'aquestes paraules no puc veure una gravetat de situació que mogui a aquest Govern a apartar-se de la conducta que s'ha proposat.

Aquest Govern no té pas cap propòsit de servir-se de força en la discussió i en l'aprovació de la Llei. Pot anar amb tota la calma que sigui necessària, però caminant, anant fent i no deixant mai per l'endemà les coses. Si es vol discutir, discutirem. És difícil que entre homes de raó la discussió no dongui per resultat una bona modificació de la Llei; però deixar-ho estar per anar a una conferència en uns moments en què les passions a fora estant més enceses que aquí, no ho creu de conveniència el Govern i per això no s'hi pot prestar de cap de les maneres.

Discutim aquest projecte amb tota la calma que vulgueu, presenteu esmenes, presenteu vots particulars; nosaltres els estudiarem. Precisament la forma en què ha vingut darrerament redactat el dictamen, permet moltes més modificacions que no permetia en les formes anteriors. El dictamen ha estat simplificat, ha estat despullat, en moltes de les seves parts, de disposicions de caràcter reglamentari que contenien els altres projectes de Llei; resulta més clar; jo crec que

resulta més acceptable per a les dues parts que es barallen en aquesta qüestió. I respecte de totes aquestes altres coses que ara no es disposen i que abans es detallaven, hi ha un marge de possibilitat d'arranjaments i de consideracions d'uns interessos i d'altres, que jo crec que els projectes anteriors no tenien. Doncs si nosaltres hem presentat el projecte d'aquesta manera, jo crec que ja no tenim cap més manera d'acostar-nos a una lleial, franca, bona i pràctica discussió que la que nosaltres hem adoptat en aquest projecte.

S'ha vingut a dir que nosaltres tenim pressa perquè abans de les eleccions es presentés aquest projecte. Jo crec que de pressa n'he tingut sempre: jo he estat estimulants contínuament les Comissions perquè fessin aquest dictamen, i la mateixa pressa que vaig tenir per a això, vaig tenir per als altres dos projectes que hi ha damunt la taula; perquè és que ací no hi havia projectes perquè el Parlament discutís i no hi havia més remei que estimular les Comissions perquè presentessin projectes. Però els tenim ací, i amb tota calma, després de passar un mes amb el Parlament tancat, ens trobem que no hi ha cap esmena ni cap vot particular. Això ens fa creure que és una altra el punt de vista.

Que el Govern ha fet tot el possible per a arribar a una solució de concòrdia ho justificarà una cosa que jo encara no he explicat mai aquí, però que vull que coneguin els senyors Diputats. Quan estàvem discutint la Llei de conflictes derivats dels contractes de conreu, jo vaig cridar al President de l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre. No se'm pot dir que, després de la presència d'aquell senyor al meu Departament, haguessin vingut disposicions violentes, disposicions més revolucionàries en el Projecte de Llei, perquè estàvem discutint l'art. 11, i de l'art. 11 enllà no hi ha res d'aquest caràcter que ha merescut la protesta de les classes patronals. I bé: va venir el senyor Garriga i Massó; em va dir que estava malalt el President; que venia ell, que era el Vice-president. A aquest senyor jo li vaig preguntar si l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre acceptaria formar part de les Comissions arbitral, i em va dir que sí. Li vaig preguntar si era necessari que jo demanés això oficialment, per un escrit, en nom de la Generalitat, i ell em va respondre que no calia, perquè podia ja avançar-me la resolució de l'Institut, que ja la tenia presa i que la podia justificar amb el següent fet: que l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre estava en totes les Comissions i Jurats mixtes d'aquesta professió agrícola, i que allí estava sofrint en cada moment vexacions, sentències injustes, atropells i que, malgrat això, ells persistien en formar part d'aquests Jurats mixtes, la qual cosa em donava una prova de l'actitud en què pensava col·locar-se, en aquesta qüestió, l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre. En virtut d'això, jo vaig poder venir ací a demanar que s'aprovés aquell article en el qual es proposava que les Comissions arbitral estessin, en la seva meitat, formades per membres de l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre. I al cap de pocs dies d'ésser aprovada la Llei, sense que hi hagués cap més disposició en el Projecte que aquelles que ja coneixia el senyor Garriga i Massó en el moment

en què va venir a donar-me aquella resposta, aquest mateix senyor em comunicava que l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre no podia formar part de les Comissions arbitral, perquè havia decidit anar a reclamar contra aquesta Llei davant del Tribunal de Garanties Constitucionals.

Jo no puc discutir el dret que tenen tots els ciutadans d'anar en contra de les disposicions del Parlament de Catalunya; no vull fer arguments bastits en el patriotisme que representa anar contra de la primera Institució de la nostra pàtria, quan es tracta d'interessos exclusivament catalans; no vull fer aquest argument, però jo em penso que a tot arreu del món, quan es tracta d'apel·lacions d'aquesta naturalesa, la cosa no l'estorba, perquè, entre tant, compleixi cadascú amb el seu deure. El que l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre volgués anar al Tribunal de Garanties Constitucionals, no podia ésser cap destorb perquè, mentrestant, anés a les Comissions arbitral de districte i allí complís amb el deure que havia promès complir.

Per altra part, no donem a les coses més importància de la que tenen; i jo recordo el gran esforç que va posar el senyor Tries de Bes perquè acceptéssim, en aquell Projecte de Llei, l'apel·lació davant d'un Tribunal superior; és a dir, que hi hagués un recurs o altre; que les resolucions de les Comissions o de les Junes arbitral de districte no bastessin, sinó que es pogués apellar davant d'un Tribunal superior, i es va establir aquest Tribunal superior, que se'm va fer l'honor de deixar-me presidir. I bé, senyors: després que tothom sap a quantes masses de treballadors i de patrons interessa això a Catalunya, fins ara no s'han produït davant d'aquest Tribunal superior més de vint-i-un recursos; de manera que tampoc no agreujem massa les coses. La immensa majoria del camp s'ha aplanat — amb ganes o sense ganes, per força o voluntàriament, però s'ha aplanat — a aquesta Llei de contractes de conreu que ha produït el Parlament de Catalunya, i si hi han hagut protestes i si això ha merescut actuacions de les Junes arbitral de districte, o aquestes Junes arbitral de districte, malgrat no formar part d'elles els membres de l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre, han fallat bé, o és que el recurs aquell suprem d'apellar davant del Tribunal superior s'ha cregut absolutament innecessari. El cas és que, a hores d'ara, aquest Tribunal ha entès en vint-i-un recursos, dels quals ja en porta fallats vuit. No té la cosa tanta importància com això. Estem dintre d'un pla de moderació, més gran de la que voldria suposar aquesta oposició aferrissada que es fa a aquest Projecte. Que el considerin bé, que l'estudiïn bé; no hi ha cap gana d'anar a moure una guerra civil; no hi ha cap esperit d'anar a sembrar ires i problemes de discòrdia entre les classes patronals i les classes treballadores del camp.

El Sr. TRIES DE BES: Patronals, ho són totes, senyor Coromines!

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Doncs de les patronals que ultra ésser patronals, són patronals, i de les patronals que ultra ésser patronals, són treballadores. Sempre ens entendrem així.

En resum: jo crec que no hi ha cap motiu perquè el Parlament de Catalunya demori la discussió d'aquest Projecte. Podem discutir aquest Projecte amb tota serenitat, amb tota tranquil·litat i amb tot el temps que calgui; que el Govern no té pressa — i jo crec que el Parlament tampoc, i crec que tindrà molt de gust d'escoltar totes les oposicions que vinguin — i que per ara no té cap propòsit d'aplicar cap mena de forceps per a treure ni aquesta ni cap mena de Llei endavant.

(Entra a la Cambra l'honorable senyor Conseller d'Agricultura i Economia.)

El Sr. PRESIDENT: Segueix la discussió de la totalitat. La Comissió ha fet unes manifestacions...

El Sr. ABADAL: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Abadal.

El Sr. ABADAL: Senyors Diputats: Com ha dit abans el senyor Ventosa i Calvell, ens trobem davant d'un dictamen de Comissió respecte d'un Projecte de Llei de la més alta importància per a l'economia de Catalunya i per al règim jurídic del nostre poble. No són ja solament els incidents que s'han produït a conseqüència de les diferències que hi ha hagut entre propietaris i parcers en el camp, sinó que aquesta importància resulta per ella mateixa de les fondes arrels que tenien els sistemes jurídics agraris que s'havien implantat a Catalunya i els beneficis que aquests mateixos sistemes havien produït en l'economia catalana.

(Ocupa la presidència el senyor Jaume Serra i Hunter, Vice-president primer de la Cambra.)

El senyor Ventosa i Calvell demanava fa poc que vegéssim si es podia arribar en la confecció d'aquesta Llei presentada al Parlament de Catalunya a una situació de conciliació i de concòrdia amb la qual desapareguessin totes les diferències que fins al dia d'avui hi ha hagut en el que es refereix als contractes de conreu. A mi m'ha admirat que el senyor Conseller de Justícia i Dret, després de les diferents evolucions que el Projecte de Llei presentat pel Govern ha sofert dintre la Comissió, vingui a manifestar que tal com ve el dictamen de la majoria de la Comissió representa una major aproximació a aquesta conciliació i concòrdia del que representava el Projecte presentat pel Govern al Parlament de Catalunya, perquè comparant l'un i l'altre i veient el que era aquell Projecte del Govern i el que és el dictamen de la majoria de la Comissió, es precis tancar els ulls d'una manera ben absoluta per no comprendre que és un projecte de guerra el que es presenta per la majoria de la Comissió comparat amb el que era el Projecte presentat pel Govern. I nosaltres no venim a demanar gairebé més que això: que en lloc d'agreujar-se la situació de guerra que representa el dictamen de la Comissió es torni ençà i es vegi si amb un Projecte com el Projecte presentat pel Govern es podia arribar a aquelles modificacions precises i necessàries perquè representessin una conciliació i una concòrdia entre els dos estaments en els quals s'ha iniciat una lluita que no és de cap manera favorable als interessos de Catalunya ni als interessos de la nostra economia.

Jo, abans d'entrar a examinar els punts fonamentals d'aquest dictamen de la majoria de la Comissió, que crec que representa no solament errors fonamentals per a la regulació d'aquest problema, sinó que a

més representa una absoluta contradicció a totes les normes de dret i de bona economia que fossin necessàries; jo abans, dic, vull fer una mica d'història del que ha succeït en el que es refereix al Projecte de Llei presentat pel Govern. Efectivament, havia d'ésser per allí el mes de maig, quan el Govern va presentar aquest Projecte de Llei, i va presentar aquest Projecte de Llei perquè passés a la Comissió que va obrir una informació pel termini d'un mes i després d'aquesta informació la Comissió no va reunir-se per arribar a l'estudi ràpid del Projecte que el Govern havia presentat. Es dirà que era mala època, perquè era l'època de vacances del Parlament; però de totes maneres el fet és exacte, que varen passar diversos mesos en què presentat el Projecte del Govern, passat a la Comissió i rebuda la informació la Comissió no es va ocupar d'aquest Projecte de Llei. No serà la culpa nostra, perquè la Presidència de la Comissió, que és la que té les atribucions per a convocar-la i reunir-la, no és a la nostra mà, sinó que és a la mà de la Majoria del Parlament. Passa aquest temps, acaba l'estiu, i en acabar l'estiu es produeix una reunió de Comissió en la qual es parteix de la base de què es farà l'examen del Projecte del Govern, i sobre la base del Projecte del Govern per anar estudiant les diferents coses que s'hagin d'estudiar de tot l'articulat del Projecte de Llei. I aquesta Comissió, després d'aquella reunió en la qual es va quedar que cada un dels sectors que la componien presentarien totes les suggerions que cregués necessàries respecte al Projecte del Govern, va tornar a quedar altra vegada parada fins el dia últim del mes d'octubre d'enguany. Llavors, ens trobem dintre la Comissió amb la sorpresa extraordinària de què no hem de discutir sobre la base del Projecte del Govern, sinó que hem de discutir sobre la base d'un dictamen fet per la majoria de la Comissió, absolutament distint; no solament distint, fins contradictori del que era el Projecte del Govern.

I arribem a aquesta situació amb la pretensió, senyors Diputats, de què al cap de dos dies, o sigui el dia 2 de novembre, s'acabés l'examen i discussió dintre la Comissió d'aquell dictamen nou fet per la majoria de la Comissió amb l'objecte de llegir-lo al Parlament el dia següent. Es natural, era tan absurda la pretensió, era tan fora de lloc aquest desig i aquest propòsit que se'ns manifestava per la majoria de la Comissió, que no va poder subsistir, perquè nosaltres, en ús del nostre dret, demanàvem almenys que poguéssim anar-se discutint amb més o menys pressa, amb una pressa extraordinària, com així va ésser, i no va haver-hi més remei sinó que la majoria de la Comissió i la seva Presidència hagueren d'admetre això, si bé que subjectant-se a uns vuit dies de treballs forçats en els quals la Comissió s'hagué de reunir cada dia, molts dies dues vegades, matí i tarda, perquè al cap de vuit dies poguéssim presentar-se al Parlament, com era el desig de la majoria de la Comissió.

Però és més, senyors; això venia a representar un canvi absolut de criteri del treball d'aquesta Comissió, perquè jo he de reconèixer que de bon començament, efectivament, hi havia el criteri i el pensament de què s'anés a l'examen d'aquesta Llei dins d'un esperit de conciliació i de concòrdia, que s'examinés amb tota serietat, amb tota equanimitat, les distintes disposicions de la mateixa per veure si es podia arribar a una conciliació que acabés tota la pertor-

bació que en el camp han portat les qüestions dels conflictes en els contractes de conreu.

Però després va canviar-se aquest criteri, aquest pensament — jo no sé si el canvi de la Presidència de la Comissió respon a alguna cosa d'aquest canvi de criteri — i en lloc d'anar-se a aquest examen amb esperit de conciliació i de concòrdia, es va a la imposició d'aquest dictamen de la majoria de la Comissió, en el qual amb prou feines se'n varen admetre aquelles suggerències que venien a modificar més o menys la redacció d'algun article, encara que quedant sempre nosaltres amb el criteri de què tot el projecte de Llei era absolutament contraposat al nostre esperit i que nosaltres combatríem aquest dictamen de la Comissió en totes les seves parts i en tota la seva substància.

Ara bé; com he dit abans, el Govern va presentar un projecte de Llei respecte els contractes de conreu en què hem de creure que hi traduïa el seu criteri respecte del que havien d'ésser els contractes de conreu d'aquí en endavant; hem de creure que hi portava inclús l'esperit de la seva política; hem de creure que era el que creia més convenient pels interessos de Catalunya. I va succeir el mateix que va succeir anteriorment amb el que dèiem la Llei petita, la Llei d'acabament dels conflictes que s'havien produït respecte els contractes de conreu. Sembla que aquells mateixos elements que aleshores varen cridar, i perquè cridaven ens va dir el senyor Conseller de Justícia i Dret que havien de tenir raó, han tornat a cridar més o menys ostensiblement i s'ha canviat en absolut el que era projecte de Llei del Govern, i aquell criteri, i aquell esperit que el Govern creia que era el millor per a resoldre les qüestions del que havien d'ésser els contractes de conreu, ha desaparegut, s'ha esfumat i ha vingut un altre criteri absolutament distint.

Es natural que ara hàgim de repetir nosaltres el que dèiem aleshores: que el Govern va a la deriva; que el Govern obra pel dictat d'altres persones i altres entitats diferents de les que representa el Govern mateix; que el Govern, al menys, no havia meditat en el moment de presentar el projecte de Llei, el que havia d'ésser l'esperit del seu criteri respecte al que havien d'ésser els contractes de conreu.

I tant és així, que jo en aquest moment em vull referir únicament a un detall, detall que no és insignificant, sinó que és precisament de moltíssima importància. Quan es va presentar el projecte per acabar els conflictes de conreu i es va aprovar aquella Llei que en dèiem la Llei petita, deia tothom, la comissió, els diferents Diputats de la Majoria que varen parlar, el Govern mateix: «Es necessari presentar aquest projecte de Llei i aprovar aquesta Llei amb l'objecte de tallar d'una manera absoluta tots aquests conflictes que hi han hagut fins ara, i acabar d'una vegada les pertorbacions passades, i després legislar el que han d'ésser els contractes de conreu, perquè d'aquí en endavant d'una manera normal, d'una manera regular, d'una manera jurídica, segons les normes que establim, puguin anar adaptant-se els contractes de conreu a la nova Llei.» Doncs bé; ara, en virtut del dictamen de la Comissió, resulta al revés; es torna a

obrir el període de conflictes en el camp, en el que respecta als contractes de conreu, i aquells períodes de revisió, en què el 50 per 100 havia d'ésser pagat només durant el període de revisió, i que havia dit el Govern que es presentava la Llei petita amb l'únic objecte d'acabar-los, de tallar-los, que no tornessin mai més, ara ens trobem, en virtut d'aquest dictamen de la Comissió, amb una cosa completament contradictòria al que representava el projecte de Llei del Govern. Però en fi, són d'aquelles anomalies que es deuen explicar per uns alts conceptes de governació d'Estat, als quals jo no hi arribo amb el meu petit criteri.

En tota la història d'aquest desgraciat assumpte, s'ha vist sempre per tots els que intervenen en ell, en el que es refereix a pretensions dels que són conreadors i parcers, s'ha vist sempre una cosa que a mi m'espanta; una por absoluta a la justícia. Es fuig dels tribunals, es fuig de l'aplicació de normes de dret. No són coses que s'han d'arranjar en virtut de regles jurídiques preestablertes sinó en virtut del que en cada cas s'estableixi en unes Comissions determinades. Els Tribunals de Justícia, dintre del que són conflictes de contractació, ah!, no, de cap manera; a unes Comissions arbitrals que aleshores ho discutiran, ho regatejaran, arribaran a un empat que serà resolt per qui sigui, però no en virtut de normes fixes, no en virtut de regles especials, no en virtut de criteris establerts en virtut d'un principi jurídic — que és el que jo entenc que ha de servir sempre en tot el que es refereix als conflictes que hi hagi hagut en els contractes establerts entre unes persones i altres —. En fi, és així. Jo no crec que sigui una cosa per a una societat determinada, massa lloable el de què efectivament s'entengui que hem de prescindir de la Justícia i dels elements que han d'aplicar-la en tot el que es refereix a la determinació dels conflictes que hi puguin haver entre els diferents elements interessats en coses determinades.

Es clar que jo no he d'entrar en detall en el que es refereix a aquest Projecte de Llei o a aquest dictamen de la Comissió, perquè aquesta és qüestió de quan anem entrant en l'examen de l'articulat de la mateixa proposició, però jo si que, ja que estem en la discussió de totalitat, crec que he d'examinar alguns d'aquells punts fonamentals i substancials que hi han dintre del dictamen de la majoria de la Comissió, en el que es refereix a la seva importància, a la seva transcendència, i al que jo crec la seva incongruència respecte del que hauria d'ésser.

Fins ara Catalunya havia tingut com un orgull extraordinari en el seu sistema jurídic entendre que la norma capital de tot el que es referia a les relacions jurídiques entre home i home, era el principi de la llibertat de contractació. Per la llibertat de contractació és pel que Catalunya no solament ha engendrat fórmules jurídiques perfeccionades que tothom ens enveja, sinó que per la llibertat de contractació, Catalunya ha pogut sostenir el seu Dret, perquè mitjantçant ella, la costum ha sostingut tot allò que les influències de fora ens anaven a nosaltres minvant i procurant destruir. Doncs bé, aquest principi fonamental dintre del nostre Dret, fonamental dintre de la nostra vida, encastat en l'esperit

de cada un dels catalans, de la llibertat de contractar en la forma que millor cregui convenient amb aquella altra part que també creu convenient la forma en què contracta quan hi dona el seu consentiment, això es destrueix en aquesta Llei en el que es refereix als contractes de conreu, o sigui en la major part del que representa la contractació de la nostra terra.

Jo ja sé que em direu que no és això; que vosaltres precisament el que veniu, és a corregir la manca de llibertat en la contractació. Ja sé que em direu això, que el propietari té elements, té força, té mitjans per a obligar al parcer, al conreador, a subjectar-se, sense que sigui amb la completa espontaneïtat de la seva llibertat, a contractes determinats. Sí, sé que em direu això. Jo no hi crec, i és més,estic convençut que vosaltres no ho creieu.

Diversos senyors DIPUTATS de la Majoria: Tots ho creiem!

El Sr. ABADAL: En el dia d'avui està la societat de tal manera que són moltíssims els casos en els quals la manca de llibertat que això representaria potser vindria representat per l'element contrari a aquell que vosaltres us referiu. Al fi i al cap, al món, en tot, dintre de l'economia, dintre de la contractació de la terra com una de les branques de l'economia, tot obeeix a Lleis naturals, i aquestes Lleis naturals es compleixen necessàriament. I és natural; quan ve una terra i aquella terra té una productivitat major de la que tenia amb anterioritat, o per les circumstàncies del temps els seus productes tenen una apreciació major de la que abans tenien, són aleshores precisament els conreadors i els parcers els que per obtenir majors utilitats són els que fixen el preu de les coses en la contractació que fan amb llurs propietaris.

Però jo us vull dir més, senyors; la llibertat absoluta, completament absoluta, quan hi ha Lleis naturals que dominen el món en cada una de les seves formes d'evolució i en les seves formes de caminar, potser no existeix, per això mateix que aquestes Lleis naturals la vénen a minvar alguna vegada en una part o en altra. Jo dic que si la llibertat alguna vegada ha d'ésser minvada per aquestes Lleis naturals, sigui-ho en hora bona, perquè les Lleis naturals al fi i al cap no són fetes per nosaltres, ni ens podem escapar d'elles; però el que és una iniquitat, senyors Diputats, el que és una iniquitat, Govern de Catalunya, el que és una iniquitat, senyor Conseller de Justícia i Dret, és que la llibertat sigui negada en virtut de disposicions, de Lleis artificials fetes, sigui per un Govern, sigui per un Parlament. Que al fi i al cap, res més fa aquest Projecte de Llei que presenta la Comissió en el seu dictamen de majoria, que cercejar, que minvar, que destruir la llibertat de contractació mitjançant imposició de la Llei; no imposicions de Lleis naturals, que necessàriament han de tenir llur evolució, sinó imposició d'una Llei, imposada, en el cas que s'aprovi, per una Majoria d'un Parlament.

I heus aquí el primer greuge que jo tinc d'aquesta proposició de Llei, aquest de què em destrueixi aquest llibertat de contractació que dintre de Catalunya, en el seu règim jurídic i en el seu règim econòmic havia estat sempre el fonament de la nostra legislació.

Anem a un altre. Aquesta proposició de la majoria de la Comissió, en completa i substancial

contradicció novament amb el Projecte de Llei del Govern, camina, condueix, vol arribar a una unitat de contracte, a uns contractes estandaritzats en tot el que es refereix a contractes de la terra. Tots, absolutament tots, han de consistir merament en què el propietari doni a un arrendatari un determinat tros de terra per un preu prèviament preestablert en relació a una cosa determinada. I aquí no hi pot haver res més. Senyor Conseller de Justícia i Dret! La V. S. sap perfectíssimament la immensa diversitat de fórmules de contractació agrícola que hem creat a Catalunya; la riquesa d'aquestes diverses fórmules agrícoles; els matisos delicats que hi ha en cada una d'elles; el que representava per a la riquesa del país, que hi hagués la diferència necessària en cada un dels contractes segons que es tractés de diferents conreus, de diferents comarques, de diferents famílies, i fins de diferents persones, i tot això ho hem de treure?

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: No; si està en el Projecte.

El Sr. ABADAL: Ja ho veurem, senyor Conseller de Justícia i Dret. Però dintre de la Comissió mateixa, continuament la majoria de la Comissió ha dit: «A això hem d'arribar, a la unitat absoluta de tot contracte de conreu mitjançant una quantitat alçada i mitjançant una quantitat alçada que vagi a referir-se proporcionalment a un tipus que es determinaria en la mateixa Llei.»

Jo crec, senyors Diputats, que això és fer un mal tan gran a l'economia agrària catalana, i per repercussió a tota l'economia del nostre país, que forçosament, hauria de portar una disminució de la productivitat del nostre poble, que seria en perjudici, no solament de la riquesa i prosperitat del mateix, sinó que seria en perjudici de la nostra autonomia, que necessita per poder-se desenvolupar, una economia potent i pròspera i una riquesa extraordinària.

I ensems me'n dolc d'això, i me'n planyo, perquè jo tinc la convicció més ferma que a Catalunya encara no s'ha estroncat la fecunditat per a crear noves fórmules de Dret i noves fórmules de contractació, fins dintre del mateix sistema jurídic agrari, i matar-ho en la forma que vol matar-ho la proposta de la majoria de la Comissió, és fer un mal immens ja no solament al present de Catalunya sinó al seu esdevenidor. Jo crec que aquestes coses artificials no se sostenen mai i que el nostre poble tindrà prou vigor per reaccionar respecte d'això i contra això, i que amb la Llei o sense la Llei, seguint-la o al marge d'ella, arribarà a tornar a fonamentar el Dret que respongui a allò que és l'esperit del poble i podrà realitzar el que aquesta fecunditat pròpia el porta a realitzar, que és la creació de noves fórmules jurídiques.

Però tan solament el fet que es faci una Llei que vingui a obturar aquesta possibilitat de la fecunditat jurídica econòmica de Catalunya, és un mal immens que el Parlament aquest faria a tot el que representa la marxa normal del nostre poble.

Em va cridar l'atenció, els dies que examinàrem tan ràpidament i gairebé obligats a treballs forçats el dictamen de la majoria de la Comissió una cosa que jo crec que és en contra mateix de totes les aspiracions que poguessin tenir aquells

que han vingut a dictar aquesta proposta de la majoria de la Comissió, i és un precepte dintre del qual, per una part, es ve — com ho diré jo? — a afavorir, a obligar en certs casos a convertir-se el pagès en treballador, en jornal·ler, i en altres casos, a què els jornal·lers no tinguin treball. M'explicaré; hi ha un precepte en aquest dictamen de la majoria de la Comissió, en virtut del qual, un pagès, sigui arrendatari o sigui propietari, no pot cultivar una extensió major de terreny que aquella que pugui cultivar ell i la seva família, no necessitant més d'una quarta part de jornal·lers per al seu treball. Ara bé; jo vull prescindir en aquest moment de la manera i forma com es podrà anar a acreditar això dintre dels treballs del camp, perquè crec que tots sabeu que els treballs del camp no són uns treballs regulars, normals de dies i hores com ho són els de les fàbriques, sinó que són uns treballs en virtut dels quals hi ha èpoques de l'any en què gairebé no s'han de fer jornals i altres èpoques de l'any en les quals es fa un treball extraordinari, com són les èpoques de la collita, per exemple. Però prescindim d'això, i us dic que es pot donar el cas d'una família que té arrendada una terra i que té un cultiu determinat que pot perfectament conrear tota aquella terra; però desgràcies de la vida fan que mori algun d'aquells individus i es pot donar el cas que quedi un pare sol amb tres o quatre fills petits i, naturalment, en aquest cas enlloc de poder-s'ho conrear tot ell i únicament una quarta part per mitjà de jornal·lers, necessitaria tres quartes parts de jornal i ell podria donar la quarta part de rendiment de treball. I aquell pobre pagès que vivia perfectament sobre la base d'estar assentat en una finca en la qual tenia una permanència de temps, no podrà conrear aquella terra i s'haurà de convertir en un trist jornal·ler.

I per altra part, en limitar el nombre de jornal·lers que poden treballar en les diferents finques que siguin objecte d'arrendament a una quarta part del que representi el treball d'aquelles finques, que representa la quarta part del treball total agrícola que hi hagi en el país, si el nombre de jornal·lers, si el nombre de persones que necessiten del treball diari i del jornal diari el conreu és major que aquesta quarta part, vosaltres no feu més que llençar a tots aquests jornal·lers a l'atur forçós. Jo no sé si és aquest l'objecte que vosaltres us heu proposat. Si no ho és, és un altre motiu i una altra raó per les quals s'hauria de veure i estudiar aquesta Llei amb tota la calma, per a veure si s'arriba a termes de conciliació i de concòrdia. Però si és aquest el vostre objectiu, si és aquest el vostre desig, aleshores no fareu més que reconèixer que això respon a un criteri igual al que responia la Llei petita, d'aquesta nova obra en el dia d'avui dels termes de revisió que abans havíem dit que s'havien acabat.

Un altre punt de vista — naturalment que no entro en detalls d'articulat i crec que reconeixereu que cullo punts de vista generals, substancials del que és aquest dictamen de la majoria de la Comissió, perquè tot el que es refereixi a detalls de cada un dels articles s'anirà examinant a mesura que vagin venint els articles. Però un altre punt de vista, repeteixo que voldria observar per la gravetat que indubtable-

ment tindrà per la nostra terra, és el de l'aspiració que poseu dintre d'aquesta proposta de la Comissió, de limitar l'extensió de les finques.

Fins ara havíem considerat sempre que, salvant unes petitíssimes excepcions, la distribució agrària de Catalunya, pel que es refereix a l'extensió de les finques, era ideal. Ni grans latifundis, ni minifundis despreciables. Conreus de terra limitada a l'entorn de les poblacions; conreus complets amb glevs de terreny d'alguna importància, però no excessivament gran, quelcom apartats de les poblacions. En una paraula: divisió ideal, reconeguda per tots. No s'haurien produït indubtablement a la resta d'Espanya conflictes que s'han produït si haguessin tingut la divisió territorial agrícola en la forma que es té a Catalunya. Doncs bé; ara aneu a destruir això i poseu com a principi — principi que naturalment és al que aspira la Llei, a que es realitzin en totes les seves parts, perquè és natural que hem de suposar que creu l'autor d'aquesta Llei, que és l'ideal a què ha d'aspirar — que les finques siguin reduïdes, que les extensions de terreny vinguin a representar un valor de 60,000 pessetes.

I bé: ¿no us figureu el que seria Catalunya si, portant-se a la realitat el que és aspiració d'aquesta Llei, el que la Llei assenyala com a ideal, s'arribés a què tota la nostra propietat estés dividida en finques per valor de 60,000 pessetes? ¿No veieu com així es destruiria l'economia agrària, com la productivitat mateixa de la nostra terra no fóra la que ha estat fins ara i com la gent quedaria en una situació que jo no diré de misèria, però si de tan poques possibilitats econòmiques que mataria absolutament tota possibilitat de progrés, no solament en el material, sinó en l'espiritual? (*Molt bé!, en els escons de Lliga Catalana.*)

I, més a més, penseu que la repercussió de la Llei fóra molt pitjor, perquè d'aquestes finques per valor de 60,000 pessetes que voleu que sigui el tipus estandarditzat de les finques de Catalunya vindrien les successions i s'aniria a una minimització de la propietat com aquella que tan mal ha fet a Galícia i tants treballs costa perquè es pugui corregir en el món. (*Molt bé!, en els escons de Lliga Catalana.*)

El Sr. BRU I JARDÍ: No té res que veure amb la Llei tot això!

El Sr. TRIES DE BES: Com, que no?

El Sr. CARRERES I ARTAU: Suprimiu l'article doncs, si no te res que veure.

El Sr. ABADAL: Jo suposo, ho he suposat sempre i em sembla que aquest és un criteri racional, que quan la Llei fixa un determinat tipus a què vol arribar, és que aquell és l'ideal de la Llei. Naturalment que no s'hi arriba en un moment, però l'aspiració de la Llei és arribar a la realització d'aquest ideal; i per això és pel que dic que l'ideal de la Llei, allò a què tendeix la Llei, el que aquells que han inspirat la Llei creuen que ha d'ésser l'ideal de la mateixa, és que totes les finques es converteixin en finques de 60,000 pessetes.

Anem endavant. Jo crec que un dels defectes principals d'aquesta Llei és precisament allò que en el vostre pensament és l'objectiu principal de la Llei. Vosaltres tendiu a apartar els capitals de la terra, i aquest és el mal més gran que es pot fer a l'economia agrària de Catalunya. Vosaltres tendiu a què l'arrendatari pugui adquirir les fin-

ques que cultiva. Entenc que és una aspiració noble, la qual jo subscric completament, encara que jo crec que la forma d'arribar-hi no és per les imposicions, sinó per l'evolució natural de les coses.

Jo he dit en una conferència que va tenir la bondat de demanar-me el President de l'Acadèmia de Jurisprudència, i que vaig donar en aquest curs corrent, que en tant és per l'evolució natural pel que aconsegueix Catalunya cada dia un equilibri major de la seva economia agrària, que volia referir-me a dos exemples solament, un d'ells de la Comarca del Penedès, en la qual un sol notari en el terme de tres anys havia parcelat per conveniència mútua de propietaris i parcers una sèrie de finques venent-les als conreadors. I per altra part, un exemple d'una comarca ben llunyana, de l'Empordà, en la qual en trenta anys de 23 propietaris que existien en el terme municipal, la terra s'havia anat a distribuir entre més de cinquanta propietaris.

Es l'evolució natural; però aquesta evolució natural s'aconsegueix mitjançant la diversa situació que cada dia prenen les coses, mitjançant l'economia agrària de Catalunya que permet que els arrendataris, parcers o com volgueu anomenar-los, tinguin suficients guanys per adquirir la terra que conreen; però s'obté en males condicions quan es vol aconseguir això a conseqüència d'imposicions forçades per la Llei.

Ara bé; de totes maneres, sigui la que sigui la manera d'arribar a fer que els conreadors arribin a la propietat de la terra, ja sigui per l'evolució natural de les coses, ja per imposicions de la Llei, en el cas de què aquestes produeixin els seus resultats, és indubtable que aquells que tenen capitals i que en altres ocasions els destinarien tal vegada a l'adquisició de propietats i a la major fecundació de les propietats, s'apartaran d'elles i les terres s'aniran redimint i es convertiran en què, senyors? En la forma del capitalisme que al meu entendre és la més parasitària que hi pot haver.

El Sr. FONTBERNAT: No ho hem entès, senyor Abadal.

El Sr. TRIES DE BES: Ja ens ho pensàvem, ja.

El Sr. ABADAL: M'explicaré. Des del moment en què resulta que per imposició de la Llei s'aspira a què totes les finques que en dieu de renda, i que moltes vegades no ho són, però que en dieu de renda, siguin redimides del propietari, s'aparten els capitals numeraris de la terra i els que en el dia d'avui tenen interès en la terra perquè hi tenen els seus capitals, aquests capitals es convertiran, dic, en aquella forma de capitalisme que al meu entendre és la més repugnant si voleu aquesta paraula —, la més parasitària, que és aquella que es limita a tallar cada trimestre el cupó d'uns valors de l'Estat.

El Sr. BRU I JARDÍ: I abans ho han tret de les suors dels conreadors de la terra!

El Sr. ABADAL: En aquests casos, jo crec que el capital és una part dels elements de la producció i si és una part dels elements de la producció, i en tant que quant més capital s'exposi a la terra, indubtablement que augmentaran

els elements i la possibilitat de la productibilitat d'aquesta mateixa terra.

No ens fem il·lusions, l'economia és una cosa que està tan lligada en totes les seves parts i en tots els seus elements que si es toca alguna de les parts o algun dels elements de què es compona, es transformen tots ells.

Jo em canso i us canso, i vaig a acabar...

Diversos DIPUTATS: No, no.

El Sr. ABADAL: Dic jo, que mireu el que ha estat i el que a conseqüència del que ha estat és Catalunya, és la nostra economia, és la nostra riquesa; que al cap i a la fi d'aquests capitals que han nascut de la terra han fet prosperar les nostres indústries, que els elements vinguts del camp i vinguts de fora són els que a mesura que han passat les generacions han fundat les nostres indústries i les nostres empreses mercantils i que després d'això els guanys obtinguts en aquestes indústries, els mateixos industrials els han tornat a invertir en la terra mitjançant la seva adquisició, fecundant-la, millorant-la, donant-li els elements que fossin precisos per la producció... (*Molt bé!, en la Minoria de Lliga Catalana.*) i que si vosaltres destruïu aquest doble element de la terra a la indústria i de la indústria a la terra, que és el que completa l'autonomia de Catalunya, mateu la font principal de la prosperitat de Catalunya i en fer-ho així aixeuleu molta part de les ales que necessitem per anar endavant en el desenvolupament i en l'evolució de la nostra terra. (*Aplaudiments en els escons de Lliga Catalana.*)

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Justícia i Dret.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Senyors Diputats: El senyor Abadal ha començat el seu discurs consumint el primer torn en contra de la totalitat, explicant la història de la tramitació en el sí de la comissió parlamentària d'aquest Dictamen que ara hem començat a discutir.

Sobre d'això, tal vegada parli el President de la Comissió parlamentària, que podrà donar més detalls dels que podria aportar aquest Conseller.

El Sr. TRIES DE BES: Hi han hagut dos Presidents. Convé sentir-los tots dos.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Si el senyor Tries de Bes ho sollicita, trametrem el seu prec.

El Sr. TRIES DE BES: Ja me'n cuidaré jo! (*Rumors i rialles.*)

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Hi ha un punt que m'interessa recollir, i és aquell pel qual el senyor Abadal, en fer constar que aquest dictamen d'ara és diferent d'aquell primer que va presentar el Govern, diu: «O quan vàreu fer aquell primer dictamen obràreu a la lleugera i vàreu fer una cosa que no considereu encara ara que estigui bé, o bé vosaltres haveu vingut ací a canviar de criteri escoltant aquelles veus inspiradores que vénen de fora i que en realitat són les que manen en aquest debat i que són les que imposen la seva voluntat en aquest debat». Em sembla que, si fa o no fa, aquest és l'argument del senyor Abadal. Jo li he de dir al senyor Abadal que aquest Govern no ha fet en

aquest punt, tan transcendental i tan important, més que el que fan tots els Governos del món en les discussions parlamentàries. El Govern, escoltant la veu dels seus Consellers, havent llegit un dictamen de la Comissió Jurídica Assessora, va portar ací un Projecte de Llei i va dir, des del primer moment, que, naturalment, no podia prejudicar la resolució del Parlament i que escoltaria totes les coses que el Parlament li vulgués suggerir, i que ja sabia fins a quin punt podrien arribar, perquè això li dictaria la línia de conducta a seguir; que un Govern que es troba davant d'un Parlament que traspassa aquells límits d'acció que el Govern s'ha proposat de seguir, sap que, trobant-se en discòrdia amb el seu Parlament, no té més que una solució per a resoldre el problema. I ha vingut, efectivament, la discussió parlamentària, la discussió en el si de la Comissió, i el Govern ha escoltat totes aquelles suggestions que venien per part de la Comissió; i no era que tingués un projecte d'aquesta institució o agrupació o entitat misteriosa que, segons tem el senyor Abadal, inspira els nostres actes. En el si de la Comissió, en el si de la Majoria, es varen produir dos vots particulars, que han estat estudiats i han vingut a concloure's en un dictamen comú, i el Govern, en conèixer quin era el propòsit i quina era l'actitud de la Majoria, ha estudiat aquest Projecte i, en general, l'ha trobat bé. De solucions, en una mateixa orientació, n'hi ha moltes; no hi ha cap problema que no es pugui resoldre de tres, de quatre o de deu maneres diferents, sempre amb una orientació comú, i nosaltres, el que hem fet ací és, purament i simple, escoltar la veu de la Majoria i veure fins allà on nosaltres podíem coincidir amb aquesta veu de la Majoria, i en estudiar el Projecte ens hem trobat que, en general, no té res que contrariï les disposicions voluntàries del Govern. No hi ha, doncs, cap discrepància essencial que per la seva naturalesa hagi de posar en conflicte aquest Govern amb la seva Majoria; al contrari, el Govern ha de reconèixer que en aquest Projecte de la Comissió hi ha una simplificació de termes, hi ha un prescindir de preceptes reglamentaris que enfarfegaven el Projecte i que vénen a reduir la qüestió en uns termes de més fàcil intelligència. No hi ha, doncs, ací, repeteixo, cap conflicte entre el Govern i el Parlament. El Govern accepta, en línies generals, aquest Projecte, i no tindrà cap inconvenient en dir que hi ha una sèrie de punts, en aquest Projecte, que admeten esmenes i que si les esmenes es produeixen, tant si és a proposta dels senyors de l'oposició com si és a proposta dels membres de la Majoria, en aquests termes en què hi hagi possibilitat d'esmena, s'acceptarà, i en això no creurà que ha canviat el pensament, sinó que ha conjugat el propi pensament amb el pensament dels altres.

Hi ha un punt, que jo no precisaré massa ara, perquè m'allunyaria del pla de discussió en el qual jo voldria seguir el senyor Abadal. Hi ha el punt aquest de la valoració de les finques, del valor màxim del tipus de les finques. S'ha posat ací 60,000 ptes. En un Projecte anterior crec que s'hi deia 50,000 ptes. En les 50,000 ptes., jo no crec que pels que ho varen proposar — i em penso que això ve ja de la Comissió Jurídica Assessora — es tingués altra cosa en compte que un precedent que hi havia en una recent Llei francesa, que en fixar el tipus de la propietat, en una certa

reforma, també fixava aquestes 50,000 ptes. Confesso que jo no he sentit gaires més arguments per a justificar que fossin 50,000 o que fossin 60,000 ptes.

El Sr. TRIES DE BES: Si em permet? Es a l'inrevés: no és molt recent, sinó una Llei antiga.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Jo em refereixo a una Llei recent. I, naturalment, donat aquest propòsit de fixar un tipus que no ha de venir ni per la quantitat, que ni és dogmàtic en quant a la quantitat ni en quant a l'extensió, sinó en el propòsit de definir allò que pot treballar una sola família, en això pot haver-li esmenes. Jo no sé perquè no es podrien acceptar esmenes que diguessin que en les terres d'Urgell s'ha de fixar una extensió o un capital diferent que en les terres de l'Alt Empordà o en les terres del Camp de Tarragona, o que els regadius puguin tenir una extensió i els secans en puguin tenir una altra, com no veig que sobre això no es pugui acceptar una ampla i raonable discussió, que no es puguin acceptar esmenes que millorin aquest tipus únic que està posat ací en un Projecte de la Comissió dictaminadora. De manera, que tampoc aleshores canviarem de pensament. Si en comptes d'aquest tipus únic acceptem diversos tipus, si per comptes de fixar-nos per la quantitat, ens fixem per l'extensió i ens convencen els raonaments que ens donguin, no haurem incorregut en una contradicció; haurem millorat el Projecte. De manera, que aquest és el punt en què s'ha situat el Govern davant de l'actitud de la seva Majoria, en presentar-li aquest Projecte de Llei, que per més que variés en quant a la forma — no inclús en la forma de redacció, sinó en la forma jurídica, en l'expressió del propi pensament — l'ha millorat, i, en millorar-lo, ha merescut l'aprobació del Govern.

El senyor Abadal es planyia de què, havent-se dit, segons ell, que la Llei de conflictes s'havia fet precisament per a acabar d'una vegada amb les discussions que s'havien desenrotllat al camp en quant a la revisió de preus, que en comptes d'haver-se acabat d'una vegada aquesta revisió per la Llei de conflictes, ara s'obris un període més ampli i que aquella facultat de rebaixar el 50 per 100 les rendes que aleshores es consideraven transitòries, ara s'allargués en tot el període que ha de precedir la revisió de preus. Jo li dic al senyor Abadal, que mai, mai, la Llei de conflictes no ha tingut el propòsit d'evitar la revisió de preus, perquè la mateixa paraula ho diu: «Mentre això duri, mentre no vingui una Llei definitiva, ah! doncs es quedarà com a norma típica per endavant donar per resolt tots els conflictes plantejats que el pagès pagui el 50 per 100», però ja d'una manera definitiva, per aquell temps en què s'havia d'aplicar aquella Llei. I ara, el que es proposa és una cosa absolutament diferent d'això; és una cosa que no té res a veure amb això, perquè ara es proposa que allò que només havia estat una topada i un con-

flicte, en previsió d'una revisió que no es produïa, ara vingui seguida d'una revisió, i aquest ha estat sempre l'intent que s'ha seguit en diferenciar els dos Projectes de Llei. El primer, per apaivagar, per a resoldre, per a limitar l'extensió dels conflictes que s'havien produït i per a consagrar que s'apliquessin els contractes allà on els contractes s'haguessin respectat i que no hi hagués noves extensions del conflicte, i ara, en aquesta segona part, no es parla de conflictes ni es creen nous conflictes ni es creen noves zones de discòrdia. El que es fa, és que s'obre el període únic, perquè encara no se n'ha obert cap, aquell que s'ha previst sempre, aquell que va preferir la Comissió Jurídica Assessora, el que sempre s'ha previst i mai no s'ha realitzat, el període dintre del qual s'haurien de revisar pròpiament els contractes.

(Torna a ocupar la presidència el senyor Casanovas.)

Això no s'ha fet mai, i això, un dia o altre, havia de fer-se, perquè sinó tot això que havíem fet abans no tindria justificació. ¿Com podríem venir nosaltres a consagrar que paguessin el 50 per 100 o qualsevol altra part dels contractes antics, si és que no creïem que hi havia una justícia que calia recollir, que calia modificar mitjançant la revisió dels preus dels contractes? Això precisament era el fonament principal d'aquella Comissió Jurídica Assessora que establia unes normes complicadíssimes de revisió de preus, que ara s'han simplificat extraordinàriament i que ara, naturalment, hauran d'ésser objecte d'un reglament aclaratori en el cas que la Llei s'aprovi tal com està.

Però mai, en cap moment, no s'ha cregut que anava a prescindir-se d'aquesta revisió de preus perquè, en la necessitat d'aquesta revisió de preus està el fonament de totes les coses que han passat en el camp. Si aquest preus estiguessin bé, no hi havia per què anar a reduir momentàniament en el 50 per 100 ni tan sols hi havia la possibilitat per part del propietari, ni per part de l'arrendatari, que aquestes normes de justícia s'establissin d'una manera definitiva, i ara quan es diu el 50 per 100, és perquè hi havia d'haver un període transitori, i nosaltres no podem dir que es donarien per reformats els contractes i revisats els preus; ¿s'havia d'obrir un període en el qual aquests preus es revisessin, i durant aquest període havíem de tornar a encendre la guerra en el camp? ¿Havíem de dir a tots els que s'han avestats a pagar el 50 per 100: «Ara tornaràs a pagar la totalitat»? ¿Es que nosaltres teníem la possibilitat de promoure això, de decretar això, sense aixecar altre vegada una guerra que sembla pel moment apaivagada? Nosaltres hem dit: «No s'allargarà en tot aquest període aquest pagament del 50 per 100, però ara ja no és un pagament definitiu, sinó a compte», i en el cas, que, com a resultat de la revisió, aquest 50 per 100 resulta que és inferior al preu de la revisió, el pagès tindrà dos anys per a afegir la diferència que no hagi pagat en aquest període; que ara paga el 50 per 100 i durant el resta, quan sigui el contrari, que el preu resulti inferior al 50 per 100, el propietari que haurà cobrat el 50 per 100 haurà de fer una rebaixa que tindrà també un temps per a pagar-la. Això no té res a veure amb el problema

dels conflictes, sinó que és anar a la resolució definitiva d'allò que no s'ha resolt fins ara, que és restablir un preu just en el preu dels contractes del camp, preu just pel qual es donen formes arbitrals per a arribar a calcular-lo.

El senyor Abadal deia que una de les alarmes que li produïa el Projecte és aquest interès, aquesta orientació general, que ja s'havia vist en la Llei de conflictes i que ara aquí es ve a continuar, de prescindir de la justícia. Jo he de fer notar que jo no dic que ho digui el senyor Abadal, però que es podria despendre de les seves paraules una conclusió que no puc acceptar de cap manera, perquè no puc permetre que gent que interpreti malament les paraules del senyor Abadal jugui amb el *quid pro quo* de confondre la justícia amb l'administració de la justícia. El que vol dir el senyor Abadal és que es tracta de prescindir, d'apartar-se d'una administració de la justícia, però no sé que en els dies d'avui, en les societats d'avui, ni en la societat espanyola ni en cap de les que conec, es pugui considerar que l'única justícia és la que fan les administracions de justícia. Avui dia, al contrari, no sé si trobaria alguna legislació, ni aquí, ni fora d'aquí, el senyor Abadal, en què es tractés de resoldre per l'antiga administració de justícia els conflictes del treball. (*Senyals de dubte en la Minoria de Lliga Catalana.*) Al contrari, a tot arreu del món s'estableixen jurats, s'estableixen tribunals arbitrals; a tot arreu del món — aquí també i no d'ara, ja la Dictadura ho permetia, ho preveia — arreu, aquí i fora d'aquí, s'estableix que aquestes normes de justícia, avui, en quan els conflictes del treball, s'estableixen pels tribunals arbitrals, que aquí seran Jurats mixtes i en una altra part s'anomenaran d'una altra manera. Nosaltres, doncs, en proposar que aquí es vagi a les Comissions arbitrals, no prescindim de la justícia, del que prescindim, és d'una mena d'administració de justícia, que ni aquí, ni fora d'aquí, s'aplica a resoldre aquests conflictes entre el capital i el treball. És una qüestió ben clara. Nosaltres proposem una Comissió arbitral, i una Comissió arbitral per cada districte, i aquestes Comissions arbitrals proposem que les composin la meitat patrons i la meitat obrers, o la meitat propietaris i la meitat pagsos, o nomeneu-ho com vulgueu, que sempre hi hauran dos estaments que sempre estan pugna l'un contra l'altre. I si aquesta fórmula que nosaltres hem proposat per a assegurar la justícia, l'equanimitat i la igualtat de temperaments, per una banda i una altra, no és pròpia i encertada, jo he de dir en nom del Govern que acceptarem qualsevol altra esmena que millori el Projecte, però sempre i quan el dret del pagès estigui perfectament respectat i el dret del propietari estigui perfectament reconegut. (*Rumors d'aprovació.*) Per tant, no parlem de justícia i de què prescindim de la justícia, perquè al que anem és a aplicar aquí una fórmula de justícia que a tot arreu s'aplica en la resolució d'aquesta mena de conflictes.

Un altre principi que alarmava el senyor Abadal, i sobre aquest sí que no ens podem posar d'acord, perquè estem en una situació absolutament diferent, és quant a l'alarma que li ha produït el que prescindim de la llibertat de contractació en el nostre Projecte de Llei, llibertat de contractació que jo ja no

sé si la trobaríem realitzada en el nostre país en gaires matèries, perquè jo no sé que la llibertat hagi estat en tota mena de coses subjecte a unes certes limitacions a l'interès del bé públic. Però és que nosaltres no podríem acceptar aquesta llibertat després de les coses i de les transformacions que s'han produït de més de cent anys ençà en l'organització de la societat. Potser abans, quan els homes estaven lligats directament amb la seva riquesa, quan els homes no estaven separats per unes formes de capitalisme com les que existeixen avui, es podia parlar de la llibertat de contractació i es podia parlar d'allò que fa que completi la llibertat i que faci justa la llibertat, que és la igualtat de medis per a defensar la llibertat; però quan el capitalisme ha vingut a complicar les nostres relacions socials, quan el capitalisme, amb tota la malla espessa de les seves institucions, ha vingut a pertorbar la nostra economia i ha vingut a separar-la d'aquesta vida natural que encara vol creure que existeix el senyor Abadal, però que avui no trobaria enlloc, quan el capitalisme ha vingut a complicar les relacions humanes, s'ha produït aquí una injustícia en la llibertat. I jo dic que quan la llibertat no va seguida de la igualtat en la manera de defensar-la, és la iniquitat més gran que pot consagrar-se en les relacions entre els homes. (*Molt bé!, en la Majoria.*)

El Sr. DURAN I VENTOSA: *Vivan las cadenas.*

El Sr. FONTBERNAT: Ara ho hem entès.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Jo també ho entenc. Sou molt liberals, vosaltres. Visca la llibertat.

Els Srs. CANTURRI I FABREGA: Sempre més que vosaltres.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Jo accepto aquest greuge que ens fa a nosaltres el senyor Duran i Ventosa de no ésser amics de la llibertat; jo, en el moment d'avui, si la llibertat se m'havia de donar en la forma aquesta de diferència entre els homes, de la qual parteix i sobre la qual s'aguanta el criteri del senyor Duran i Ventosa, jo rebutjaria aquesta llibertat com una de les formes més brutals de la tirania. (*Rumors d'aprovació en la Majoria i alguns escons de Minories.*)

El Sr. DURAN I VENTOSA: Jo cada dia estimo més la llibertat, i això és el que deïeu al poble. Digueu al poble que volen les cadenes, i veureu el que passa.

El Sr. VALLS I TABERNER: El senyor Coromines acceptava el capitalisme bancari.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: ¡Acabi la insídia, i no vingui a dir les coses en forma indirecta!

El Sr. VALLS I TABERNER: Ja li he dit...

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: He de dir al senyor Valls i Taberner que en la meua vida no hi ha res que m'honori més que la meua conducta quan he fet aquesta cosa a què ara vol alludir el senyor Valls i Taberner.

El Sr. VALLS I TABERNER: Jo no li dic res d'aquesta cosa, però és que la V. S. parla aquí de capitalisme en una forma que no s'adiu.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: ¡S'ha de tenir el valor de dir les coses! Jo no accepto punyalades amagades d'aquesta mena. Si vol el senyor Valls i Taberner venir a retreure totes aquestes injúries o calúmnies que m'han llançat en els seus periòdics, ha de fer-ho valentment, no d'aquesta ma-

nera hipòcrita i covarda que està utilitzant. (*Rumors d'aprovació en la Majoria.*)

El Sr. VALLS I TABERNER: Jo volia dir que el senyor Coromines era tan capitalista com els altres.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: ¡M'estic conduint amb tot el respecte amb totes les persones, i el menys que es pot demanar és ésser correspost per les persones que m'ataquen!

El Sr. VALLS I TABERNER: Jo no crec haver-lo atacat, i em remeto al DIARI DE SESSIONS.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: No es pot parlar de Lleis naturals en un règim capitalista. (*Entra l'honorable senyor Conseller Primer.*)

El Sr. VALLS I TABERNER: Llástima que se'n surti de tant en tant.

El Sr. PRESIDENT: Prego al senyor Valls i Taberner que no reiteri les interrupcions, altrament la Presidència haurà de mirar si té torn reglamentari per a intervenir. Segueixi el senyor Conseller.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: No es pot parlar de Lleis naturals i d'inclinacions naturals, senyor Abadal, quan està basat i sustentat sobre els principis d'un règim capitalista; no es pot parlar de Lleis naturals, perquè el capitalisme és tot el contrari i el més arbitrari que hi pugui haver en contra de la naturalesa. I quan estem aquí, ara, havent-nos de debatre contra uns principis d'invasió del règim capitalista en la nostra vida del camp, no és un argument que ens pugui commoure el que se'n parli de Lleis naturals que estan en perill de desaparèixer i que no poden imperar en un règim d'aquesta naturalesa.

El senyor Abadal sostenia que anàvem a matar aquesta diversitat rica de contractació que hi havia en la nostra terra, i és veritat que, no ja les formes actuals, sinó que hem de preveure que se'n han de produir de futures, i és veritat que aquesta riquesa d'enginy i aquesta capacitat de moure's dintre de la Llei, del nostre poble, fóra injust que nosaltres l'anéssim a fer fracassar mantenint aquí una sola forma de contractació. Però aquest no és el principi de la Llei. Jo no sé, però em sembla que n'hi ha prou amb llegir, no ja els articles, senyor Abadal, sinó els capítols d'aquest Projecte de Llei, per a comprendre que no hi ha una sola forma de contractació, perquè després de fixar, no una sola forma de contractació, sinó unes normes per a la contractació, després, nosaltres mateixos reconeixem que hi ha d'haver un contracte o que hi ha, que existeix, un contracte de rabassa morta, i després tractem de regular una forma de contracte de parceria.

El Sr. CARRERES I ARTAU: A voluntat del conreador.

El Sr. SOL: És sempre a voluntat de l'arrendatari. La parceria desapareix.

El Sr. CARRERES I ARTAU: L'article que va redactar la V. S. va quedar decapitat per una esmena del senyor Dot. És possible que la V. S. no n'estigués assabentat.

El Sr. TRIES DE BES: Com que es va anar tant de pressa, ens vàrem fer un garbuix tots plegats. Hi havien les eleccions, i necessitàvem una bandereta. (*Rumors en la Majoria.*)

El Sr. PRESIDENT: Prego als senyors Diputats que deliberin amb una mica de serenitat.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Jo

sento — i no crec que aquest sigui el punt de vista del senyor Abadal — jo sento que els senyors que m'interrompen no s'hagin sabut regir dintre d'aquest garbuix, d'aquest suposat garbuix que s'ha creat.

El Sr. TRIES DE BES : Es difícil, senyor Conseller.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret : Jo el que dic és que en aquest Projecte que hi ha ara damunt la taula i que estem discutint, hi han unes normes generals per a la contractació, no una forma de contracte, i que després es precisen dues formes concretes de contracte, que són la de rabassa morta i la de parceria.

Els Srs. CARRERES I ARTAU i SOL : No, de parceria no.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret : Si voleu m'asseuré i aleshores les VV. SS. diran el que vulguin perquè després puguin contestar-ho.

El Sr. PRESIDENT : Ja tindran ocasió d'intervenir en el transcurs del debat els senyors que interrompen, i amb els quals la presidència és benèvola, però, hem de deixar el senyor Conseller que parli.

El Sr. TRIES DE BES : Ja ho crec que tindrem ocasió!

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret : Aquí no es fixa una sola forma de contracte, aquí es donen unes normes generals de contractació, i aquestes normes generals de contractació admeten totes les formes imaginables, no les que existeixin fins ara, sinó les que es puguin pensar en l'avenir; i tant és així, que es confia a les comissions arbitral de districte el que vegin de fixar les formes de contractació en cada districte. De manera que jo no sé si això vol dir que nosaltres tendim a suprimir totes les formes de contractació i a reservar-ne només que una, però a mi em sembla que la interpretació normal d'aquest principi és que acceptem totes les formes de contractació que es puguin produir mentre i tant es basin en aquestes normes generals que en totes les legislacions hi són. Fins en totes les normes de contractació, en totes les formes de contractació, es parteix d'una base en els codis civils, hi han unes normes generals de contractació, i nosaltres aquí fixem també unes normes generals per a la contractació en el camp; però en quan a les formes, aquí no s'estableix res, només s'estableix el reconeixement de totes aquelles que es puguin donar per bones en virtut de les costums i de les tradicions — em penso que àdhuc hi ha aquesta paraula en un article de la Llei.

De manera, senyor Abadal, que no cal alarmar-se per si nosaltres anem a segar aquesta font d'enginy del nostre poble, de moure's en les diferents formes d'aplicació dels principis jurídics. El nostre poble es veritablement fecund, el nostre poble és un d'aquests pobles entre els pobles mediterranis que han donat un sentiment del Dret, un seny del Dret, amb més varietat de formes, amb més riquesa de formes, i nosaltres farfem una obra injusta si anàvem a segar aquesta font d'enginy que el nostre poble té per a moure's dintre de l'aplicació de les normes de justícia. Nosaltres fixem unes normes generals i diem : «Totes les formes de contractació hauran de basar-se, hau-

ran de sotmetre's a aquestes normes generals, però quan a les formes de contractació, aquí no es limita cap forma de contractació; al contrari, s'encarrega a les comissions de districte que fixin aquelles formes de contractació que en cada comarca siguin més acceptades pel costum.

El senyor Abadal em penso que no s'ha fixat en una sortida que nosaltres hem cregut donar — i si aquesta no és prou ampla, també es pot eixamplar — en el cas que suposava, d'una família pagesa que havia tingut la desgràcia de perdre algun dels seus components i que això la posava en dificultat de conrear les terres que aleshores conreava. Precisament en vista d'això hem acceptat el subarrendament; es dona el cas de la vídua que ha quedat amb tres o quatre infants i que està al front d'una família que conreava unes terres en el supòsit de què existia el pare, o d'una família de vells que han perdut el fill gran o les persones que fins aleshores els ajudaven a conrear aquelles terres, i aleshores, per aquest cas, com un cas excepcional, s'accepta el subarrendament. De manera que mentre aquells fills es van fent grans, la vídua podrà subarrendar, i aquest subarrendament, que en general està prohibit, en aquest cas està explícitament establert. Tingui's en compte que així com es dona el dret d'adquirir al pagès, en aquest cas havia d'ésser prohibit al pagès el dret d'adquirir, perquè es podia trobar una família que conreava unes terres, ja des dels temps dels avis, i que la vídua es troba amb quatre criatures i ha de subarrendar, i en un Projecte de Llei que jo vaig veure a Madrid es deia que en tots els casos el subarrendatari és el que tenia el dret d'exercir aquesta opció d'adquirir la finca, i nosaltres hem posat que no; que el que tindrà el dret d'adquirir la finca serà aquell que pròpiament la treballa, però no per ell, sinó pels seus successors. De manera que aleshores si la finca aquella que abans pertanyia a una família de la qual ha desaparegut el principal treballador, si la finca aquella és subarrendada, el dret d'adquisició no serà del subarrendatari, sinó que el dret de redimir serà a favor de la vídua i dels menors d'edat. Aquesta cosa ha motivat un dels moments més sentimentals de l'oració del senyor Abadal, i jo li he de dir que estava mancada de fonament, perquè si ell se n'havia preocupat, la Comissió també, i que si aquesta solució que ha trobat la Comissió no és prou ampla i no la troben prou bé, el senyor Abadal ha de saber que les portes estan obertes perquè es millori; però no s'hi val a dir que no ens hem preocupat del problema, perquè la Comissió ha presentat una solució que em sembla que és millor de la que fins ara s'ha pogut desprendre de les paraules del senyor Abadal.

El senyor Abadal ha criticat que limitéssim la possibilitat d'eixamplar indefinidament les finques i que les reduíssim a un màxim determinat en la Llei. Ja he dit abans que aquest tipus màxim podia no ésser únic, i que aquest tipus màxim que ara està en quantitat podia ésser per extensió, i que es podria acceptar, segons el territori o la forma de conreu, diferents limitacions. Això és una obra que espero que resultarà de la discussió en el si del Parlament.

Però si el senyor Abadal hi pensa, veurà que precisament allò que hem tractat d'obtenir nosaltres amb aquesta limitació, és allò que pràcticament i realment s'havia tingut a Catalunya. A Catalunya

no hi havia abans del segle XIX grans latifundis; si n'hi havien eren molt rars. Les famílies tenien un territori proporcionat a les capacitats de producció de cada una d'elles, i en cas que es tingués d'anar a jornal, hi havia el sistema d'anar a torna-jornals, perquè en el camp és impossible arreglar les coses de manera que una sola família no tingui necessitat de jornalers en moments determinats de les feines del camp, i les famílies s'ajudaven les unes a les altres, i en el temps de les veremes o de la sega o de batre, les unes anaven a prestar jornals, i es pactaven uns jornals recíprocs amb altres famílies. Però és que aquesta bona distribució, aquestes limitacions naturals de la família pagesa de la nostra terra està sempre torbada al nostre país precisament per un fet d'aquests que ha arrencat més aplaudiments entre els seus amics. El fet de l'home que se'n va del camp, que fa beneficis a la ciutat, i posa aquells beneficis per comprar finques i per fer-se rendista. Aquest establiment de la terra com a causa de renda, aquest establiment del paràsit que va als camps i hi posa només que el seu capital i vol viure del treball dels altres, que són els altres els que li fecunden la terra, nosaltres, en contra dels aplaudiments dels seus amics, no ho trobem un règim equitatiu i volem precisament evitar que així sigui; i aquí sí que estem en contradicció, perquè si les VV. SS. aplaudeixen això, sàpiguen que en aquest costat tenim el costum d'aplaudir tot el contrari. (*Molt bé!, en la Majoria.*)

El Sr. VALLÈS I PUJALS: Ja perdreu totes les eleccions, predicant això; i nosaltres encantats.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Ara sí que no hi ha manera d'interpretar aquestes paraules del senyor Vallès i Pujals! O les haurà d'explicar, s'haurà d'entendre amb el senyor Abadal, o haurèm d'ésser nosaltres que les posem en clar. Resulta que nosaltres hem presentat aquest Projecte precisament per guanyar les eleccions, que és això el que havíeu dit, i ara resulta que si persistim amb aquest Projecte les perdrem. Facin el favor de posar-se d'acord, perquè sinó jo no ho entenc. (*Rumors d'aprovació en la Majoria.*)

El Sr. TRIES DE BES: Es tan olla aquest Projecte, que ja ens hem perdut tots plegats.

El Sr. PRESIDENT: Senyor Tries de Bes, aquesta no és paraula gaire parlamentària. Segueixi el senyor Conseller.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Quant als termes d'expressió del senyor Tries de Bes, jo, amb tot el respecte, li diré que em fa pensar en unes paraules d'un gran carlí de Girona, que s'anomenava Jonàs, el qual sostenia que la paraula parla d'allò que vessa l'ànima i que tot-hom parla segons pensa, i que només les mosques es posen a les escombraries; de manera que si vol utilitzar aquest llenguatge, jo li diré que no li fa cap honor, i que em penso que la V. S. mereix una consideració més alta que aquella que es desprendria de les paraules que de vegades es permet emetre. (*Molt bé, molt bé! en la Majoria.*)

Un Sr. DIPUTAT de la Majoria: El senyor Tries de Bes és catedràtic!

El Sr. TRIES DE BES: Però si jo ho he après en els llibres de la V. S., que els llegeixo amb molt de gust!

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Jo em penso que així, planament, he anat contestant

els arguments del senyor Abadal, i em penso que els he contestat bé — jo almenys m'ho penso — i per això acabaré el meu parlament, perquè no crec que hi hagi necessitat d'afegir més coses de les que ja he dit, com no sigui remarcar que ens agrada, que ens plau, que ens causa gran satisfacció, veure com s'apropa a nosaltres el senyor Abadal. Sí; ens ha sorprès, el senyor Abadal, quan ens ha dit que tenia la confiança de què amb aquesta Llei, o sense la Llei o fora de la Llei, si fèiem aquesta Llei, seria reformada. I això de què el senyor Abadal, un home tan conservador, un esperit tan equilibrat, tan donat a les formes de la legislació, ja ens vingui emprant aquests termes ce què per fora de la Llei, aquesta Llei es quebrantarà, ens indica que ve amb nosaltres amb temperament i amb un caràcter revolucionari; i nosaltres, així el podem acollir molt bé, perquè ens agrada l'aportació del senyor Abadal i val la pena de rebre-la. (*Aplaudiments en la Majoria.*)

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Són els infractors de la Llei els que aplaudeixen. (*Rialles en tota la Cambra.*)

El Sr. PRESIDENT: Se suspèn aquest debat.

Lectura d'un Projecte de Llei sobre unes transferències en el Pressupost d'enguanys

(Un senyor Secretari dona lectura al següent:)

«DECRET

Com a President de la Generalitat, a proposta del Conseller de Finances, i d'acord amb el Consell, He resolt:

Autoritzar el Conseller de Finances per a presentar al Parlament de Catalunya un Projecte de Llei sobre unes transferències entre diverses partides del Pressupost de despeses d'enguanys.

Barcelona, 27 de novembre del 1933. — Francesc Macià. — El Conseller de Finances, M. Santaló.»

(*L'honorable senyor Conseller de Finances, des de la tribuna de Consellers, dona lectura al següent Projecte de Llei:*)

«AL PARLAMENT DE CATALUNYA

L'Estatut interior de Catalunya, en el seu article 74, preceptua que no podran realitzar-se transferències de crèdit en els Pressupostos, sense autorització del Parlament.

Davant la imprescindible necessitat d'atendre el pagament de determinades despeses, la consignació de les quals no serà suficient en el que resta de l'exercici econòmic, el Conseller que sotasigna ha de formular el corresponent Projecte de transferències, per tal que sigui factible l'abonament de les atencions esmentades, aplicant a les dites consignacions el sobrant d'altres que no caldrà esmerçar.

Per tant,

El Conseller de Finances, d'acord amb el Consell Executiu, té l'honor de sotmetre a la deliberació del Parlament de Catalunya el següent

PROJECTE DE LLEI

Art. 1.er Són autoritzades les transferències de crèdit, d'un import total de 608,175'07 ptes., entre les següents partides del Pressupost de despeses vigent :

Sobrants que es transfereixen :

De la part. 4, 5,000 ptes. ; de la 7, 2,333'34 pessetes ; de la 8, 1,566'68 ptes. ; de la 9, 2,666'68 pessetes ; de la 10, 3,000 ptes. ; de la 12, 1,500 pessetes ; de la 14, 1,000 ptes. ; de la 28, 533'34 ptes. ; de la 36, 333'34 ptes. ; de la 41, 45 ptes. ; de la 42, 960 ptes. ; de la 43, 25 ptes. ; de la 45, 240 pessetes ; de la 46, 360 ptes. ; de la 60, 1,716'67 ptes. ; de la 61, 3,000 ptes. ; de la 62, 1,000 ptes. ; de la 66, 1,000 ptes. ; de la 67, 1,000 ptes. ; de la 70, 1,000 ptes. ; de la 81, 66'67 ptes. ; de la 82, 1,375 pessetes ; de la 84, 4,666'68 ptes. ; de la 87, 1,000 pessetes ; de la 88, 4,000 ptes. ; de la 96, 2,000 pessetes ; de la 97, 1,000 ptes. ; de la 100, 3,908'52 pessetes ; de la 101, 3,000 ptes. ; de la 218, pessetes 11,500 ; de la 275, 750 ptes. ; de la 280, 48'43 pessetes ; de la 327, 4,666'68 ptes. ; de la 329, pessetes 2,000 ; de la 330, 3,958'34 ptes. ; de la 332, 7,000 ptes. ; de la 340, 2,000 ptes. ; de la 342, 2,000 pessetes ; de la 346, 2,910'94 ptes. ; de la 348, pessetes 1,400 ptes. ; de la 356, 16,000 ptes. ; de la 359, 2,083'50 ptes. ; de la 363, 2,000 ptes. ; de la 374, 1,000 ptes. ; de la 376, 1,333'34 ptes. ; de la 414, 541'66 ptes. ; de la 416, 1,010 ptes. ; de la 422, 1,000 ptes. ; de la 462, 3,750 ptes. ; de la 482, 1,333'33 ptes. ; de la 483, 2,000 ptes. ; de la 531, 2,750 ptes. ; de la 615, 3,666'67 ptes. ; de la 642, 1,397'79 ptes. ; de la 644, 650 ptes. ; de la 657, pessetes 2,750 ; de la 680, 4,500 ptes. ; de la 712, 2,750 ptes. ; de la 715, 2,750 ptes. ; de la 716, pessetes 3,208'34 ; de la 724, 2,750 ptes. ; de la 750, 1,250 ptes. ; de la 753, 3,000 ptes. ; de la 769, 702'22 ptes. ; de la 783, 1,250 ptes. ; de la 787, 2,000 ptes. ; de la 792, 874'98 ptes. ; de la 793, 750 pessetes ; de la 794, 3,000 ptes. ; de la 859, pessetes 1,000 ; de la 864, 4,666'68 ptes. ; de la 868, 1,666'68 ptes. ; de la 870, 2,500'19 ptes. ; de la 902, 300,000 ptes. ; de la 924, 4,000 ptes. ; de la 932, 2,000 ptes. ; de la 933, 1,333'34 ptes. ; de la 941, 3,666'67 ptes. ; de la 942, 2,466'70 ptes. ; de la 943, 2,266'67 ptes. ; de la 957, 5,000 ptes. ; de la 962, 4,000 ptes. ; de la 974, 40,000 ptes. ; de la 992, 10,000 ptes. ; de la 994, 3,025 ptes. ; de la 995, 15,000 ptes. ; de la 1,035, 6,000 ptes. ; de la 1,208, 40,000 ptes.

Total dels sobrants : 608,175'07 ptes.

Augments en virtut d'aquestes transferències :

A la part. 108, 6,000 ptes. ; a la 109, 90,000 pessetes ; a la 56, 300,000 ptes. ; a la 352, 44,000 pessetes ; a la 453, 10,000 ptes. ; a la 508, pessetes 5,000 ; a la 601, 40,000 ptes. ; a la 1,209, pessetes 113,175'07.

Total dels augments : 608,175'07 ptes.

Art. 2.ª Són autoritzades igualment les transferències de crèdit per l'import de 36,772 ptes., entre les següents partides del Pressupost de la Casa de Maternitat de Barcelona i de 225,550 ptes., del Pressupost de la Casa de Caritat de Barcelona, annexos XI i XIII del vigent Pressupost de la Generalitat.

Pressupost de la Casa de Maternitat de Barcelona

Sobrants que es transfereixen :

De la part. 8, 1,833'40 ptes. ; de la 28, 1,190 pessetes ; de la 33, 3,125 ptes. ; de la 37, 2,000 pessetes ; de la 38, 27,523'60 ptes. ; de la 56, 1,000 pessetes.

Total dels sobrants : 36,772 ptes.

Augments en virtut d'aquestes transferències :

A la part. 11, 1,000 ptes. ; a la 40, 2,000 ptes. ; a la 41, 16,000 ptes. ; a la 46, 2,000 ptes. ; a la 47, 1,500 ptes. ; a la 49, 4,000 ptes. ; a la 51, 502'95 pessetes ; a la 52, 9,769'05 ptes.

Total dels augments : 36,772 ptes.

Pressupost de la Casa de Caritat de Barcelona

Sobrants que es transfereixen :

De la part. 17, 7,000 ptes. ; de la 51, 2,000 pessetes ; de la 92, 6,000 ptes. ; de la 102, pessetes 17,000 ; de la 110, 15,000 ptes. ; de la 109, 5,000 ptes. ; de la 115, 3,000 ptes. ; de la 116, pessetes 25,000 ; de la 120, 13,000 ptes. ; de la 122, 2,000 ptes. ; de la 123, 50,000 ptes. ; de la 125, 35,000 ptes. ; de la 129, 450 ptes. ; de la 138, pessetes 44,000 ; i de la 141, 6,500 ptes.

Totals dels sobrants : 225,550 ptes.

Augments en virtut d'aquestes transferències :

A la part. 21, 3,000 ptes. ; a la 22, 4,000 ptes. ; a la 53, 2,000 ptes. ; a la 90, 600 ptes. ; a la 100, 17,000 ptes. ; a la 107, 15,000 ptes. ; a la 112, pessetes 5,000 ; a la 114, 23,000 ptes. ; a la 124, pessetes 105,000 ; a la 132, 450 ptes. ; a la 136, 4,000 pessetes ; a la 142, 14,000 ptes. ; a la 144, 2,500 pessetes ; a la 145, 30,000 ptes.

Total dels augments : 225,550 ptes.

Art. 3.er Són autoritzades les transferències de crèdit per 12,500 ptes., proposades per la Comissaria de Lleida, que afecta a necessitats dels seus serveis.

Sobrants que es transfereixen :

De la part. 130, 1,000 ptes. ; de la 1128, 10,000 pessetes ; de la 1174, 1,500 ptes.

Total dels sobrants : 12,500 ptes.

Augments en virtut d'aquestes transferències :

A la part. 78, 2,000 ptes. ; a la 183, 2,000 ptes. ; a la 128, 500 ptes. ; a la 488, 500 ptes. ; a la 1129, 5,000 ptes. ; a la 1163, 2,350 ptes. ; a la 1164, 150 pessetes.

Total dels augments : 12,500 ptes.

Barcelona, 27 de novembre del 1933. — El Conseller Primer, Conseller de Finances, M. Santaló.

(El Projecte de Llei llegit passa a la Comissió corresponent.)

Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió de Justícia i Dret sobre el Projecte de Llei de majoria i habilitació d'edat

(Amb els vots en contra de la Minoria de Lliga Catalana és aprovat l'article 1.er del dictamen. A continuació són aprovats sense discussió els articles 2.er i 3.er del dictamen, als quals no havia estat presentat cap vot particular ni cap esmena. Es dona lectura a l'article 4.er)

El Sr. DURAN I VENTOSA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: El senyor Duran i Ventosa té la paraula.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Tan sols per refermar les observacions que havia fet en altra ocasió el senyor Abadal, respecte a què aquí es fa referència al Consell de tutela i no ha vingut cap Llei que organitzi aquest Consell de tutela. És veritat que després hi ha un article on es diu allò referent a les entitats o organismes que substituiran interinament aquest Consell de tutela; però ens permetem repetir el prec al senyor Conseller de Justícia de què vingui el més aviat possible aquesta Llei que ha de completar aquesta altra.

Nosaltres creiem que en el moment que aquesta Llei no s'ha d'aprovar fins el 1.º d'abril de l'any vinent, fóra preferible, tal com ja es va dir amb anterioritat, el portar conjuntament tota aquesta organització d'aquests instruments de suplència de la capacitat. No s'ha fet així; i creiem que des de què es varen fer aquestes observacions hauria estat possible presentar-se aquesta Llei.

(El senyor Conseller de Justícia i Dret indica amb un gest la seva no responsabilitat en el cas.)

El Conseller de Justícia i Dret és el que ha de presentar el Projecte aquest.

El Sr. PRESIDENT: Els Diputats tenen iniciatives.

El Sr. DURAN I VENTOSA: D'acord; però en matèria d'aquesta naturalesa, comprendrà la Presidència i el Govern que no fóra lògic que des d'aquests escons la iniciativa particular d'un Diputat vingués a passar per damunt del senyor Conseller de Justícia i Dret. Tan sols voldríem que el senyor Conseller de Justícia i Dret ens digués si creu que ben pròximament podrà ésser presentat aquest Projecte de Llei perquè es pugui aplicar conjuntament quan aquesta Llei comenci a regir el 1.º d'abril del 1934.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Justícia i Dret.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Fa dos mesos, que la Ponència encarregada de la redacció d'aquest Projecte de Llei me'l va llegir. Però sembla que aquesta Ponència havia de sotmetre el seu treball a tota la secció i la secció de la Comissió Jurídica Assessora encara no té enllestit aquest treball. Jo faig tot el que puc per a donar pressa a la Comissió Jurídica Assessora; i precisament si aquí se m'adrecen censure és perquè tinc pressa en portar endavant les coses. El senyor Duran i Ventosa podrà assessorar-se segurament més bé que per aquest pobre Conseller, pel seu company de Minoria, senyor Tries de Bes...

El Sr. TRIES DE BES: ¡Li ha donat per mi, avui!

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: ...que forma part d'aquesta Ponència que ha d'enllestir l'aprovació d'aquest Projecte de Llei sobre tuteles i curateles.

Jo recomano personalment i reitero aquí públicament la meua recomanació al senyor Tries de Bes que influeixi prop dels seus companys perquè informin el més aviat possible del Projecte de la ponència en el qual crec que la V. S....

El Sr. TRIES DE BES: Aquest pobre vocal farà el possible.

El Sr. PRESIDENT: Digne vocal i digne Conseller.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Duran i Ventosa.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Jo ja comprenc que el senyor Conseller de Justícia i Dret vol guardar aquesta consideració a la Comissió.

Tinc entès que en fer les proposicions per formar part de la Comissió Jurídica Assessora, que es procurà fos integrada pels ex-Presidents de l'Acadèmia de Jurisprudència, es va excloure la meua modesta personalitat, malgrat ésser un modest ex-President també. Però no vull entrar a formular cap blasme ni cap greuge contra ningú i molt menys puc atribuir-ho al senyor Coromines, perquè en aquells moments no ocupava la Conselleria de Justícia i Dret. Jo crec que de totes maneres els companys de la Comissió Jurídica Assessora prendran amb el major interès la indicació del senyor Coromines, i crec també que l'atendran pel seu càrrec i per la seva persona. Els nostres companys, per altra banda, faran també el possible, perquè entenc que convindria molt que totes aquestes institucions quedessin regularitzades en una forma armònica i orgànica, cosa que no serà si s'aprova únicament aquest Projecte.

El Sr. TRIES DE BES: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Tries de Bes.

El Sr. TRIES DE BES: Com que he estat reiteradament alludit pel senyor Conseller de Justícia i Dret, he de dir — i ell ho sap bé prou — que la Comissió Jurídica Assessora en aquesta ponència de Llei Civil que afecta al dret de família, treballa activament, però les ponències són uni-personal o bi-personals, i els demés Vocals, com el que us paria, només hi som cridats quan ha acabat el treball el ponent o els ponents.

Jo hi he acudit amb la màxima puntualitat i m'he assabentat de les orientacions, procurant que la meua intervenció anés encaminada a l'accelerament que es desitja.

(S'aprova l'article 4.º del dictamen, al qual no havia estat presentat cap vot particular ni cap esmena. Es dona lectura a l'article 5.º)

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Ventosa i Calvell.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: El senyor Conseller de Justícia i Dret em perdonarà que aprofiti l'avinentesa de tractar-se d'aquest article. Podia ésser en qualsevol altre de la Llei l'ocasió que jo aprofités per a demanar un aclariment que em sembla interessant.

No pensi el senyor Conseller de Justícia i Dret que el meu propòsit sigui el de fer passar temps, com se'm va acusar una altra vegada. La qüestió — al meu entendre importantíssima — és la següent.

En ocasió anterior vaig salvar el meu criteri sobre la fixació d'edat per arribar a la majoria, però vaig dir també que això era una matèria opinable i, naturalment, una vegada la majoria de la Cambra estableixi el seu criteri en aquest punt no hi ha perquè discutir. Però això té unes conseqüències que va

assenyalar fa uns dies el senyor Abadal, en ordre a una sèrie d'aspectes del Dret civil que poden afectar a casos de fideicomís, a casos de testaments, d'usdefruits, limitats per l'edat.

Jo no m'atreveria, senyor Conseller de Justícia i Dret, a proposar una fórmula perquè reconec que la matèria és d'una gran complexitat, que pot afectar a molts interessos, i el fet de què s'assenyali la majoria d'edat als vint-i-un anys, si això té transcendència en el terreny civil, i en l'ordre personal, pot portar a conseqüències que jo crec estan fora de l'ànim del senyor Conseller de Justícia i Dret.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Demano per parlar.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Per tant, jo em permetria suggerir al senyor Conseller de Justícia i Dret i al Govern, que, abans de donar una fixesa a aquesta Llei i abans d'acabar-la, tota vegada que no ha d'entrar en vigència fins el mes d'abril del 1934, que volgués tornar-la a la Comissió Jurídica Assessora a l'objecte de què en un article addicional o transitori o en qualsevol altra forma que s'estimés pertinent, s'establís la regulació de totes aquestes altres relacions jurídiques que poden resultar afectades a conseqüència de la variació de la majoria d'edat. És una suggestió que crec pot perfectament entrar en els propòsits del senyor Conseller de Justícia i Dret. En tot cas, crec complir amb un deure per a evitar que aquesta Llei ocasioni perturbacions en l'ordre civil, que serien molt de lamentar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Justícia i Dret.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Aquesta observació ja em va ésser feta en parlar-se de la qüestió amb motiu de la discussió de la totalitat. Jo vaig cridar el membre de la Comissió Jurídica Assessora que havia estat encarregat de la ponència d'aquest Projecte de Llei i aquest membre em va dir que això entraria possiblement entre les condicions o els articles transitoris del Projecte de tutela i curatela. És a dir, que es podria allà veure la manera d'establir un Projecte de liquidació; però ara si nosaltres, no tenint en compte totes les altres complicacions més grans que porta la Llei de tutela, volíem anticipar-ho aquí, potser correríem el risc de fer una obra parcial que després hauria d'ésser reformada.

Com que aquesta Llei probablement, segurament, no ha d'entrar en vigor abans de què vingui aprovada pel Parlament la tutela i la curatela, en fer-se el resum, en fer-se les condicions transitòries, els articles transitoris d'aquest Projecte que seran una mena de totalitat del sistema, llavors es preveuran les formes de liquidació possible d'aquests estats transitoris que a conseqüència de la minoració de la majoria d'edat hauran de produir-se.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Demano la paraula.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Ventosa.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: No desitjaria que el senyor Conseller de Justícia i Dret cregués que jo obro per una tossuderia poc raonable, però he d'insistir, perquè em sembla que

la matèria és realment d'una grandíssima importància.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Sí; ho és.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: No trobaria objecció a formular sobre el fet de què aquest règim transitori a conseqüència de l'aminoració de la majoria d'edat, vingués aquí, o vingués en la Llei que ve a establir el Consell de Tutela; però vull cridar l'atenció del senyor Conseller de Justícia i Dret sobre la següent particularitat: Que aquesta Llei quedi aprovada, fixant-se com a límit el mes d'abril de 1934, però no sabem les coses que poden ocórrer ni si el Parlament podrà exercitar les seves funcions legislatives amb la suficient llibertat per a l'aprovació de l'altre Projecte de Llei, i si resultés que s'aprovava aquest i no s'aprovava l'altre, crearíem una situació que originaria una munió de conflictes i plets.

Per consegüent, jo estimaria el procediment del senyor Conseller de Justícia i Dret acceptable si en l'article transitori d'aquesta Llei s'afegís, en lloc de «entrar en vigor el mes d'abril de 1934», que entrarà en vigor el mes d'abril de 1934, «sempre i quan s'hagi aprovat abans el projecte de Llei regulant el del Consell de Tutela».

Es a dir, enllaçar el projecte de Llei aquest amb el de Tutela.

Creo que procedint així hi guanyaria el conjunt de tots els organismes reguladors de la majoria d'edat i de la tutela, i s'evitaria que a conseqüència de l'aprovació del projecte de Llei es creessin situacions caòtiques en el Dret civil que donessin lloc a plets en el règim jurídic.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Justícia i Dret.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Jo estaria d'acord amb que no aprovéssim avui el darrer article transitori i ens prenguéssim vint-i-quatre hores per tal de veure de reflexionar si haviem d'introduir a la Llei un altre article transitori que parlés de la possible liquidació d'aquests estats de dret que vénen ara provocats per certes modalitats de la Llei. Però la fórmula que proposa ara el senyor Ventosa i Calvell, com que jo he d'ésser noble en la resposta, he de declarar que no m'agrada. Jo desitjaria que busquéssim una altra fórmula més a propòsit que no vingués a pressuposar si l'altra Llei es farà o no es farà, ja que està en el propòsit de tots nosaltres el que es faci, però en el cas de què no es pogués fer i que hauria d'ésser motivat per causes involuntàries...

Un Sr. DIPUTAT de Lliga Catalana: Però és que la V. S. subordina la regulació de determinats aspectes a l'altra Llei.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Però mentre ve l'altra Llei, pot establir-se una altra fórmula pel període transitori.

Per altra banda, recordo que una de les observacions que varen fer-se per part del senyor Abadal era de què hi havia una clàusula jurídica corrent en els testaments de les famílies del nostre país que establia que en arribar el fill a la majoria d'edat, cessava l'usdefruit de la vídua i que aleshores, si ara la majoria d'edat, en lloc d'ésser

ser a 25 anys, es reduïa a 21, es podien haver establert estats de dret, es podien haver creat interessos a favor d'aquella continuació d'usdefruit que ara, per la Llei, venia d'una manera ràpida a ésser truncada. En parlar d'aquesta matèria amb el ponent de la Comissió, em va dir que les notícies o les experiències que tenien els membres de la Comissió, no era que fos tan general com suposava el senyor Abadal aquesta clàusula i que, al contrari, la clàusula més general, era l'usdefruit de la vídua mentre visqués i que, morta la vídua, passaven les coses a la família. De manera que aleshores no hi hauria aquí conflicte per la majoria d'edat, i recordo que és un dels arguments que se'm van posar per demostrar-me que no era necessari ara, amb motiu d'aquesta clàusula d'aquesta Llei, el fixar el règim transitori i que, al contrari, això seria d'un efecte més general en quan a les tuteles, perquè en quan a les tuteles sí — hi fos establert com es volgués el principi de la tutela —, si s'anticipava la majoria d'edat, s'anticipava també el període en què cessava la tutela i es podien perjudicar interessos legítimament adquirits. D'c això, no per a convèncer el senyor Ventosa i Calvell, sinó per a demostrar-li que m'he preocupat d'aquesta matèria i que he escoltat raons que m'han semblat legítimes. Però de totes maneres, si estima que hem d'introduir ací una fórmula transitòria de liquidació, jo estic conforme de què no s'acabi l'últim article d'aquesta Llei, i el deixem perquè el dia de demà veiem si entretots, de comú acord, podem trobar una fórmula per a establir aquest període de liquidació.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Ventosa i Calvell.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Dues paraules només. Jo respecto molt l'opinió del ponent de la Comissió Jurídica Assessora exposada al senyor Conseller de Justícia i Dret; però li he de fer notar, perquè és l'experiència personal de tots, que hi han molts casos en els quals el testament diu: «a mesura que arribaran els fills a la major edat, cessarà l'usdefruit de la mare i passarà al fill, en plena propietat, tal o qual cosa». Evidentment, aquesta és una relació jurídica que resulta alterada pel fet de què alterem la majoria d'edat. Segons — i altres casos, per exemple, jo estic segur que en trobaríem molts ara —, el cas de l'usdefruit legal. El cas de l'usdefruit legal resulta alterat pel fet de la fixació de la majoria d'edat en una edat o altra, i jo estic segur que trobaríem una multitud d'altres casos en els quals el límit o la fixació de l'edat per la majoria, altera una sèrie de relacions jurídiques, i crec que està en l'ànim de tots nosaltres i en el deure de tots nosaltres l'evitar que una Llei que anem a votar amb l'intent de regular la capacitat jurídica de les persones, vingui a alterar altres relacions jurídiques diferents, causant perturbacions, perjudicis, etc., que ningú de nosaltres no vol causar.

El senyor Conseller de Justícia i Dret em deia que això es regularia amb l'altra Llei reguladora del Consell de tutela. D'acord. Però ara, el senyor Conseller de Justícia i Dret, m'admet que és possible que aquella Llei no pugui aprovar-se i, per consegüent,

li deia: «no fem dependre d'una cosa contingent la regulació d'uns conflictes que seran segurs, sinó establim una fórmula reguladora i, per consegüent, encadenem la una amb l'altra». I jo estic conforme en que, si ho vol, ens hi pensem vint-i-quatre hores. Ens hi pensem perquè en una forma o altra no aprofitem una Llei que causaria segurament perturbacions i perjudicis si no anem amb una fórmula transitòria, d'una manera o altra, a evitar-ho. Per consegüent, aquest era l'abast de les meves observacions.

(Resten aprovats els arts. 5.e, 6.e i 7.e del dictamen, als quals no havia estat presentat cap vot particular ni cap esmena. Es dona lectura a l'art. 8.e)

El Sr. DURAN I VENTOSA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Duran i Ventosa.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Senyors Diputats: Encara que potser les meves paraules us puguin semblar una mica lleugeres, cregueu que en el fons porten tota la seriositat, que jo voldria que contribuís a què el senyor Conseller de Justícia i Dret i tota la Cambra reflexionessin una mica respecte d'aquest article. Diu aquest art. 8.e: «El menor de divuit anys que contregui matrimoni quedarà de dret habilitat d'edat amb les restriccions que expressa l'art. 11. En complir els divuit anys, encara que el matrimoni estigui dissolt, quedarà comprès en l'apartat segon de l'article 1.er» Jo, naturalment, no pretenc que tots els senyors Diputats abundin en el meu criteri de què l'home que es casa abans dels divuit anys comet una veritable imprudència. (Rialles.) Però jo penso que, realment, no és pas del cas que l'home que es casa a una edat així tingui com a premi que li donin l'habilitació d'edat; i si a més d'això encara comet la segona imprudència de divorciar-se, encara quedi llavors premiat en tenir la majoria d'edat. No obstant, això és el que diu aquest article. És que és indispensable perquè un home, hagi comès aquesta imprudència, de la qual naturalment en tindrien la complicitat els seus pares, si en tenia, o els tutors que tant se'ls hi donés, que tingui aquesta habilitació d'edat en aquesta forma i que després es queda vidu o es divorcia — en el cas de viudedat seria una simple desgràcia —, però en el cas que es divorciés, el qual voldria dir que la seva imprudència havia quedat ja castigada amb totes aquestes altres conseqüències, que llavors se li arribi a donar una condició superior a la que tindrien tots els altres mortals que no cometen aquesta imprudència de casar-se en una edat tan..., tan...

El Sr. CONSELLER de Cultura: Tan tendre.

El Sr. DURAN I VENTOSA: ...tan..., possem-hi el terme que vulgueu. Crec que encara que això sembli tractar el tema amb una certa lleugeresa, comprendreu que en el fons hi ha una veritable seriositat. És que es necessita aquest article? No podria substituir-se aquest article i ens quedaríem en la mateixa situació que abans? Ens quedaríem en la situació de l'home que es casa o no es casa, però que quan arriba a aquest terme de l'edat de divuit anys — perquè calia fixar-ne una o altra i aquesta edat s'ha pres com a tipus per a obtenir la majoria d'edat, pot obtenir la majoria d'edat però que no la tingui com una prima per haver-se casat prèviament.

Em direu potser: «Oh! Es que si l'home es casa, com que ha de regir una família necessita aquesta habilitació d'edat.» No, això no és veritat; per a tenir una dona no es necessita tenir aquesta habilitació d'edat.

El Sr. FONTBERNAT: Ni necessita casar-se! (*Rialles.*)

El Sr. DURAN I VENTOSA: Per consegüent, dic al senyor Conseller de Justícia i Dret: No creu que es podria suprimir aquest article? En aquest cas, jo no sé ni tan sols quin és el criteri dels meus companys de Minoria, perquè m'ha semblat que no era d'una importància extraordinària perquè els hagués de consultar, però jo crec que faríem una obra bona si suprimíssim en absolut aquest art. 8.º

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Justícia i Dret.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: No crec pas que es perdi la seriositat d'una discussió perquè, segons els temes que es tracti, es deixi florir una mica d'ironia en els llavis. Em penso que es pot tractar de les coses més profundes i més serioses del món amb aquesta ombra d'ironia que jo trobo molt natural que el senyor Duran i Ventosa, que s'hi ha pensat tant en els perills del casament, trobi que és una imprudència que l'home es casi abans dels divuit anys.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Em sembla que de la meua opinió deuen participar-ne molts senyors Diputats. (*Rialles.*)

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Però jo li faré observar que no perquè jo sigui massa amic d'assabentar-me del que disposen les legislacions estrangeres, que pel que hi hagi a Rússia o a Suïssa o en un altre país de la terra, jo faci una cosa si no ve bé pels nostres costums i si no s'adapta al nostre caràcter, en el qual cas aquella legislació estrangera considero que per a mi no existeix. Però jo no he de desconèixer que quan hi ha un principi que s'adopta generalment és aquell, si que em fa una impressió i em fa pensar que tal vegada nosaltres ens podríem avenir a acceptar la mateixa forma. Jo veig que avui és general l'acceptació d'aquest principi d'unes certes facultats a favor del que es casa, encara que es casi de menys de divuit anys. I li he de dir al senyor Duran i Ventosa, que hi ha un punt que faria trontollar tots els dubtes que poguessin haver-hi en aquesta matèria i és que l'home que es casi de menys de divuit anys, també pot tenir fills, i llavors hauríem d'intervenir aquí amb una complicació en el règim de la pàtria potestat, que si aquell home no era major d'edat, si ell no era major d'edat i estava subjecte a la pàtria potestat d'un altre, entrariem en una sèrie de complicacions per veure com podria tenir la pàtria potestat sobre els seus fills si ell no la tenia respecte dels seus pares.

Es a dir, que aquí ve el cas d'aquella distinció entre la majoria d'edat i el discerniment. Les nostres lleis, en aquestes coses, no són tant perfectes ni tant avançades com altres lleis que ja s'han fet, modernes, de diferents països del món que distingeixen el discerniment de la majoria d'edat i re-

coneixen el discerniment a persones d'una manera gradual i, en canvi, la majoria d'edat és una cosa rígida que se sotmet a la fixació d'una edat determinada. I aquí s'ha adoptat aquest atemperament encara que no es defineix aquesta diferència entre discerniment i majoria d'edat, perquè si bé és veritat que se'ls declara majors d'edat a aquells que es casen abans dels divuit anys, en canvi, hi ha un altre article, que no recordo quin és, que se'ls sotmet a una inferioritat de situació en quant necessita ésser ajudat, ésser reconegut pels tutors amb els seus representants legals en coses que aquell que té divuit anys, encara que no sigui casat, en certes coses no ha de menester. Es a dir, que es reconeix una superioritat pel fet del major discerniment, que se suposa que ve a conseqüència d'una edat major a aquell que es dedica al comerç i que amb el permís dels seus pares pot adquirir un capital, que en aquests altres que es casen amb menys de divuit anys, que, en canvi, necessiten una certa capacitació per a fer aquests actes que aquí diu un altre article de la Llei. De manera, que ja s'ha tingut en compte això, senyor Duran i Ventosa, i precisament per les relacions jurídiques que pot contreure aquest menor de divuit anys que es casa, s'han pres aquí unes precaucions que no es prenen en els que essent menors de divuit anys tenen una autorització per a poder dedicar-se al comerç. També tingui present — jo ho he tingut — la importància que té el fet que el menor d'edat que es casa a menys de divuit anys necessita del consentiment patern i necessita del consentiment patern de tal manera que mentre nosaltres no modifiquem el Codi civil, nosaltres l'hauréu d'aplicar i el dia que el modifiquem hauréu de fer una Llei que probablement s'assemblarà a aquesta, i és que el casat de menys de divuit anys no adquireix aquests drets civils que dóna el casament si ho fa sense el consentiment dels seus pares; de manera, que aquí tenim la garantia que els pares hauran consentit i llavors hauréu de pensar que la imprudència ja no és solament del menor, sinó que serà d'aquell que no té en compte l'edat del menor i essent més gran que ell i suposant-li una estimació, haurà de vetllar perquè el menor no cometi una imprudència.

En vista de totes aquestes coses i de la complicació que produiria en el règim de la pàtria potestat si nosaltres no admetéssim aquest principi, és que hem de sostenir aquest article perquè és un de tants que vénen penjats i conjugats amb una sèrie d'altres articles que en canviar-ne un sol desfariem tot el sistema.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Duran i Ventosa.

El Sr. DURAN I VENTOSA: No vull insistir respecte d'aquest particular. He fet unes observacions, hem salvat el nostre criteri. No crec que valgui la pena...

El Sr. ABADAL: Demano per parlar.

El Sr. DURAN I VENTOSA: No crec que valgui la pena que sigui discutit. Em fa una certa impressió el que ha dit respecte la discussió, respecte la complicació que podria portar que aquest menor d'edat tingués fills. De totes maneres, havent dema-

nat la paraula el nostre estimadíssim company senyor Abadal, em sotmeto en absolut al que ell digui per mantenir o no aquest criteri.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Abadal.

El Sr. ABADAL: No vull fer més que unes observacions respecte aquest article lligades amb algunes de les coses que ha dit el senyor Conseller de Justícia i Dret. Però tota vegada que el senyor Duran i Ventosa ha fet alguna observació respecte d'aquest punt, jo em permetré també dir alguna cosa del meu parer respecte dels que es casen abans dels divuit anys i d'aquella diferència a què es referia el senyor Conseller de Justícia i Dret del discerniment i la majoria d'edat, que en altres legislacions estan perfectament definits i en la nostra no. Però del que resulta d'aquest Projecte de Llei, ja ho he dit altres vegades, del que resulta d'aquest Projecte de Llei, segons sembla es va al restabliment de la curatela. Si es va a restablir la curatela, encara que no es digui directament, indirectament ja resulta que ve fixada l'edat de discerniment, perquè en l'edat que cessa la tutela entra la curatela i és perquè s'entén que en aquella edat ja el menor agafa el discerniment determinat que exigeix que en tots els actes que es refereixen als béns del seu patrimoni hi intervingui ell personalment i no sigui cosa exclusivament dels tutors i del consell de família. De manera que llavors ja té atribucions de major aquest menor encara que no arribi a la major edat. I bé; aquestes atribucions majors que mitjançant l'establiment de la curatela tindrà el menor de divuit anys que es casí, no seran suficients perquè no li haguéssim de donar ja la categoria de major d'edat encara que sigui amb aquestes limitacions que vénen en alguns articles posteriors. Quant al temor de la complicació que pugui venir o de què estigui subjecte encara a la pàtria potestat aquell que s'ha casat i pot tenir fills, a mi, la veritat, no m'espanta. He vist tants i tants casos en què en virtut de capítols matrimonials s'estableix la situació dels fills que es casen quedant encara dintre la casa dels seus pares i que poden tenir fills i les coses es desenrotllen de manera que no hi hagi topades ni dificultats, no crec que això sigui dificultat.

Ara, una observació; dites aquestes paraules només que comentant, glossant, el que ha dit el senyor Duran i Ventosa, jo anava únicament a una altra observació, lligada, com dic, amb una de les coses que ha dit el senyor Conseller de Justícia i Dret. Efectivament, han de venir aquí els casos que es regulen respecte del consentiment dels pares pel que es refereix al matrimoni. Vinguin quan vinguin; però, no troba el senyor Conseller de Justícia i Dret que tota vegada que ha de venir això i que en la legislació actual, mentre el Codi civil regeixi respecte d'aquest punt, hi ha d'haver aquest consentiment per a aquest cas, no creu que seria convenient posar-ho expressament en aquest article? És a dir, que el menor de divuit anys que contregui matrimoni amb el consentiment degut quedarà habilitat per a aquestes coses. Jo crec que no hi sobraria; no solament no hi sobraria, sinó que conjugaria amb tot el que després s'estableixi en la Llei en què es parli de la necessitat del consentiment. Aquesta era l'observació que jo volia fer respecte d'aquest article, només que he divagat una mica volent fer uns comentaris al que havia dit abans el senyor Duran i Ventosa.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Justícia i Dret.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: En quant a les conseqüències que el senyor Abadal treu de l'establiment de la curatela, jo, per l'estat en què està fins ara el Projecte de Llei de tutela i curatela, li he de dir que si no es reforma, perquè jo no puc preveure la última decisió que es prendrà en aquesta cosa, si no es reforma, per l'estat en què està ara, no vindrà aquest cas de successió de la tutela després de la curatela en els casos normals. La curatela s'estableix en el que està escrit fins ara, només que en cas de representació dels béns de la persona, però mai de la representació de la persona, i no s'estableix com una cosa que vingui després de la tutela, sinó que ve absolutament desafectat de la tutela. Es tracta de crear la curatela dels béns per a l'herència jacent; es tracta d'establir la curatela per a la incapacitat, per al boig, per al pròdig; en tots els casos en què ha d'haver-hi algú que curi dels béns de les persones que no tinguin la plena capacitat civil, es crea el càrrec de curador i es crea la curatela; però no ve en els casos aquests en què suposa el senyor Abadal i, per tant, els conflictes derivats de l'existència de la curatela aquí no s'han de produir.

Ha dit el senyor Abadal — jo no he apuntat les coses que explicava i no sé si ho recordaré —, ha dit que tal vegada amb aquestes previsions de la curatela no fossin necessàries altres precaucions d'aquelles que es derivessin de fixar en el Projecte de Llei la necessitat del consentiment patern per a casar-se a menys de divuit anys. Jo preferiria que no s'afegís ara això en aquest article de la Llei, i ho preferiria perquè mentre nosaltres no tinguem una Llei que reguli aquesta matèria, pròpia de Catalunya, exclusiva de Catalunya, nosaltres aplicarem un principi que ja està en la legislació que nosaltres fins ara hem acceptat, i no hi ha cap defecte, cap forat, cap clar en la nostra legislació que no estigui perfectament previst. I en canvi, en prejudicar aquí ara aquesta qüestió del consentiment patern per a casar-se a menys de divuit anys, anem a fixar un principi que tal vegada sigui objecte d'una gran discussió quan es parli de les conseqüències del matrimoni. Jo no voldria que ara es proposés una qüestió que sembla incidental i no ho és, perquè em penso que és una de les coses més fonamentals que s'hauran de discutir en tractar-se de les conseqüències civils del matrimoni. De manera que sense que jo ara accepti, ni no accepti, aquesta idea que proposa el senyor Abadal, jo preferiria que això no estés posat aquí, perquè ara aquí no estem en una discussió que ho permeti, sinó que aquesta és una cosa que ha de venir en parlar del matrimoni i no en parlar de la majoria d'edat. De manera que consti que ara jo no faig oposició a la substància de l'esmena, sinó que trobo que aquest no és el lloc oportú per a tractar-la, perquè això haurà d'ésser objecte d'un debat prou interessant i en el qual nosaltres resoldrem després d'un coneixement de les coses més profund que el que ara tindríem aquí si anticipéssim com una conseqüència d'aquest incident, aquesta resolució.

L'article a què jo em referia és l'art. 11 del Projecte de Llei. En aquest art. 11 es diu que les minories de què parla l'art. 8.ª — que són aquests

que es casen abans de tenir els divuit anys — ultra les restriccions esmentades en l'art. 10, que són aplicables en general a tots els que no són majors d'edat, no podran comparèixer en judici, ni transigir qüestions, ni subjectar-se a arbitratge o amigable composició o diferir-la a judici de tercer, sense l'assistència de les persones expressades en el primer paràgraf de dit article. De manera que no solament s'apliquen totes aquestes limitacions de l'article anterior, sinó que se n'hi afegeixen de noves, perquè es creu que el seu discerniment no està tant desenrotllat com els que tenen una edat superior a la seva. Ja es fa aquesta distinció, ja se salven totes aquestes contingències, i em sembla que podríem deixar la Llei tal com està, perquè totes aquestes altres coses les hauríem de discutir d'una manera més ampla i amb una discussió més complerta que la que ho fariem si ara ho resolíem.

El Sr. ABADAL: Demano per parlar. Quatre paraules, únicament.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Abadal.

El Sr. ABADAL: Bé; quedem així en què la curatela que es tracta d'establir no es refereix a la minoria d'edat. Llavors, perdoni el senyor Conseller de Justícia i Dret el meu error, la meua equivocació, que es derivava de què en l'art. 10 es diu que l'habilitat d'edat necessita autorització concreta del pare i de la mare, i si s'escau, a manca d'un i altre, del curador. Per això jo em creia que s'establiria una curatela, perquè indubtablement que si s'establís una curatela als majors d'edat, per a fixar el terme de la tutela, per a entrar en la curatela, hi estarien compresos els que tenien menys de divuit anys que contraguessin matrimoni. Ha estat una equivocació meua; però llavors crec que s'ha de treure aquesta paraula «curador» de l'art. 10.

El Sr. PRESIDENT: Hi ha una esmena del senyor Simó sobre aquesta paraula de l'article 10.

El Sr. ABADAL: Perfectament. En segon lloc, sense que jo vulgui avançar-me ara a discussions que han de venir després, s'estableixi o no s'estableixi la curatela, o més ben dit, encara que no s'estableixi la curatela per a la minoria d'edat, jo entenc que és molt diferent la situació per a fixar una edat en els que són impúbbers, dels que són púbers, si no es crea aquesta distinció amb una fixació d'edat, en els 12, en els 14 o en els 16 anys, i crec que hauríem de sortir-nos del què en el dia d'avui teníem de què la mateixa situació tindrien els fills de família subjectes a tutela que tinguin 4, 5, 6, 8 ó 10 anys, que aquells que en tinguin 14, 16, 18 ó 20, encara que no estiguin habilitats d'edat. Per això jo deia que si s'establiria aquesta diferència, encara que no fos per canvi de tutela a curatela, sinó dintre de la mateixa tutela, que aleshores no fóra tant necessari el donar aquesta habilitació especial als menors de divuit anys que es casesin, perquè estarien en una edat en la qual tindrien ja una intervenció directa segons el que s'establiria aleshores, pel que es refereix a l'administració dels béns del seu patrimoni.

Ara, el senyor Conseller de Justícia i Dret diu que creu que val més aquí no afegir-hi allò

del consentiment dels pares. Perfectament; jo em subjecto a aquest criteri per a no allargar aquest debat. Però no tem el senyor Conseller de Justícia i Dret que si aquesta Llei queda ja publicada i amb efectivitat, o sigui essent obligatòria per a tots els ciutadans abans de què s'estableixi el que es refereix al consentiment de matrimoni, pot haver-hi una dificultat llavors per als que hagin contractat matrimoni dintre d'aquesta edat, sense consentiment dels seus pares?

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Justícia i Dret.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Respecte a aquesta darrera pregunta que em fa el senyor Abadal, jo crec que no pot haver-hi cap dificultat, perquè nosaltres ara vivim dintre d'un règim de Dret que resol tots els problemes, i els resol de la manera que estableixen els textos que nosaltres apliquem, i mentre aquests textos nosaltres no els reformem, estaran vigents, tant si són de la nostra opinió, com si fos contraris a la nostra opinió, i en aquests textos ja s'estableix un sistema ben clar i ben categòric respecte als que es casen abans de l'edat de 18 anys sense tenir el consentiment patern. De manera que no hi pot haver dubte de cap mena, perquè tenim un sistema de Dret establert i aquest sistema serà el que s'aplicarà.

En quant a aquesta altra observació que fa de què aquí desapareixi la curatela, per a alguns casos — jo no recordo ara textualment el desenrotllament del principi aquest de l'establiment de la curatela — tal vegada poden haver-hi alguns casos perquè es tracti en uns moments de l'herència jacent o en altres casos en què es pugui donar l'existència d'un menor que necessiti d'un curador; però aquests casos seran excepcionals i el que jo he dit és que no podia acceptar-se com a principi general el que després d'una tutela vingués una curatela per als casos aquests. Efectivament, s'ha parlat, tinc entès que s'ha parlat, de la diferent situació en què es troba el púber de l'impúber, i en això tenim un bon antecedent en la legislació suïssa, que fa responsable en alguns casos al púber d'actes que ha comès i que en la nostra legislació no admeten responsabilitat civil. Segons em penso recordar — perquè en aquest moment improviso i no tinc els textos aquí i parlo de memòria —, em penso recordar que en el Codi suïç s'exposa que en alguns casos la persona de catorze anys que comet un delictes, per exemple, és responsable civil de les conseqüències d'aquell delictes malgrat que no sigui major d'edat. De manera que aquí té un principi el senyor Abadal d'aplicació d'aquesta idea, que jo crec que d'una manera o altra haurà d'ésser acceptada en parlar-se de la tutela o curatela. Però en això torno a repetir el d'abans, em penso que això no podem resoldre-ho, perquè seria un incident que és prou interessant perquè mereixi una discussió de fons i no les simples paraules que poguem aquí dedicar-hi en voler completar un article que per si sol ja està complet, perquè no es tracta de regular més que les conseqüències de l'establiment d'una majoria d'edat.

(Són aprovats els arts. 8.º i 9.º del dictamen, als quals no havia estat presentat cap vot particular, ni cap esmena. Es dona lectura a l'esmena següent, presentada a l'art. 10 del dictamen:

«Article 10. Al primer paràgraf d'aquest article, la paraula «curador» se substituirà per la paraula «tutor».

Palau del Parlament, 16 d'octubre del 1933. — Simó i Bofarull, Casanellas, Xirau, Mora i Lloret.»)

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Simó.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Després de les manifestacions que s'han fet aquí per part dels diversos oradors, entre ells el senyor Conseller de Justícia i Dret, respecte a la propera Llei de tutela i curatela, retiro aquesta esmena, perquè, francament, jo gairebé no sé on sóc en aquest afer, i espero que es posaran les coses en clar en el seu dia.

El Sr. PRESIDENT: Resta retirada l'esmena del senyor Simó.

(Es dona lectura a aquesta altra esmena, presentada també a l'art. 10 del dictamen:

«El paràgraf epígrafat «tercer» de l'art. 10, es redactarà així:

«Per a contractar arrendaments obligatòriament inscribibles al Registre de la Propietat.»

Palau del Parlament, 16 d'octubre del 1933. — Simó i Bofarull, Casanellas, Xirau, Mora i Lloret.»)

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Simó.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Jo m'havia fet la il·lusió — encara es pot fer hom certes il·lusions — que aquesta esmena l'havia recollit la Comissió.

El Sr. TAULER (De la Comissió): ¿Em permet la Presidència?

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Tauler.

El Sr. TAULER: La Comissió desitjaria que el signant d'aquesta esmena ens exposés les raons en les quals la fonamenta, sense perjudici després d'acceptar-la o rebutjar-la.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Simó.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Amb molt de gust; jo solament ho feia per evitar el cansament a la Cambra.

Dues paraules solament; em sembla que ja ho vaig dir en parlar de la totalitat d'aquesta Llei. Arrendaments susceptibles d'ésser incrits al Registre de la Propietat, ho són gairebé tots.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: No.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Mentre es compleixin els requisits formals necessaris.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Han d'ésser per escriptura pública.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Perfectament. Doncs aleshores, en lloc de dir: «Per atorgar testaments que siguin susceptibles d'ésser incrits al Registre de la Propietat», hauria de dir «que siguin formalment susceptibles». Però aquí de què es tracta? Del Dret o de la forma del Dret? El Dret es crea del vincle contractual, sigui de paraula, sigui en un paper particular, sigui en qualsevol de les formes oficials que autentifiquin el contracte. Jo crec que anem al fons. Jo interpretava aquest nú-

mero tercer de l'art. 10 en el sentit del fons del contracte, o sigui que no podrà contractar cap d'aquells contractes que forçosament hagin d'ésser incrits al Registre de la Propietat. Que es refereixi pels diversos preceptes legals i fins per decrets de Govern, a matèries que hem de suposar d'una certa quantia o d'un abast que volem substraure a la llibertat jurídica del menor, però que mai pogués referir-se a la forma. Ara, que es pot dir «no podrà mai atorgar escriptura pública»; aleshores mai podria fer cap contracte d'arrendament mitjançant escriptura pública. Jo voldria, almenys, que ens puntualitzés això la Comissió, de si es refereix estrictament a què no pot atorgar cap escriptura pública i, per tant, no pot inscriure cap contracte d'arrendament que s'hagi de fer forçosament per escriptura, o bé que el seu abast no pot anar fins aquells arrendaments, per exemple, de cinc anys, que necessitin forçosament una escriptura pública per la quantia en si, quant a la seva quantia d'interès econòmic. Si se'm fa aquest aclariment, aleshores jo no hi tinc cap inconvenient, perquè és allò que jo voldria dir, ja que l'esmena diu: «No podrà contractar arrendaments forçosament inscribibles al Registre», que són tots d'un abast econòmic superior a la facultat jurídica ampliada que es dona al menor en aquesta Llei.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: ¿Si em permet la Comissió?

El Sr. TAULER: Sí, sí.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Justícia i Dret.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Em penso que el senyor Simó i Bofarull diu una cosa que no correspon exactament al text de la redacció. En el text de l'article es diu: «Per atorgar arrendaments que siguin susceptibles d'ésser incrits al Registre de la Propietat», i a això, jo no recordo altre cas més que els arrendaments de més de sis anys; en general es deu referir a això. Un arrendament és susceptible sempre.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: La major part dels serveis públics s'han de fer per escriptura.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Però és que aquí només es tracta d'arrendaments.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Però s'han de fer per escriptura.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Sí, però en dir «susceptibles d'ésser incrits», ja es vol dir que el menor d'edat no podrà fer arrendaments de més de sis anys, i és això l'únic que es tractava d'evitar.

El Sr. ABADAL: Demano per parlar.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Mentre que si es posa, com diu el senyor Simó, «per contractar arrendaments obligatòriament inscribibles al Registre de la Propietat», tal vegada limitarem les coses en un sentit que no les voldria limitar el senyor Simó. Perquè jo no accepto que un arrendament de més de sis anys sigui obligatòriament inscribible. El que és obligatòriament inscribible tal vegada, és per no produir perjudici a tercer, però entre les parts poden fer contractes d'arrendament de 10, 15 ó 20 anys, i entre les parts aquells contractes són vàlids. De manera que aleshores voldria dir que entre dos poden contractar, i aquí es tracta d'evitar que un menor

d'edat, ni que sigui per obligar-se exclusivament amb una altra persona, pugui fer arrendaments d'aquesta naturalesa. Es a dir, que és més ampli. Jo no sé si proposava el senyor Simó de limitar o ampliar aquesta facultat del menor, però en la forma com estava és més estreta, perquè en tot cas, si és susceptible d'ésser inscrit no pot contractar, mentre que posar «obligatòriament inscribable», jo només sé que sigui obligatòriament inscribable per produir perjudici en contra de tercer, i aleshores permetriem que aquest menor fes — en contra dels seus interessos, amb algú que abusés de la seva inexperiència — contractes de més de sis anys, que no són obligatòriament inscribibles, encara que per produir perjudici contra tercer hagin d'ésser inscrits.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Simó.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL : Jo agraeixo fonament al senyor Conseller la bondat que ha tingut de contestar a totes les meves manifestacions, però jo ho prenia això des d'un terreny molt més general, susceptibles, tots els contractes són susceptibles, quan es refereixen a una cosa gran, o a certs actes de comerç o a certs serveis públics, d'ésser inscrits al Registre de la Propietat.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret : Aquí només tractem d'arrendaments.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL : Molt bé ; jo crec que s'ha de donar tota l'amplitud possible i en aquest sentit jo posava els que fossin «obligatòriament inscribibles» ; però de totes maneres no tinc inconvenient en acceptar el criteri de la Comissió en quant a aquesta Llei, reservant-me per veure en la pràctica, els inconvenients que ens porta, que d'això ja en tindrà cura el Parlament, doncs que no hem de fer Lleis mortes, sinó lleis vives.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Abadal.

El Sr. ABADAL : Em sembla que tal vegada sigui convenient aclarir quelcom això per veure bé el que vol dir l'article i si diu el que vol dir.

Diu l'article : «Per atorgar arrendaments que siguin susceptibles d'ésser inscrits en el registre de la propietat.» Bé ; sabem que tot arrendament que sigui per terme major de cinc anys és inscribable al registre de la propietat, però que al mateix temps els arrendaments que es facin per termes majors de cinc anys, es pot pactar que siguin inscribibles en el registre...

El Sr. SIMÓ I BOFARULL : Aleshores, no es pot contractar.

El Sr. ABADAL : I pregunta meva : ¿Aquest paràgraf es refereix únicament als majors de cinc anys, que forçosament seran inscrits en el Registre de la Propietat si l'altra part ho demana, o es refereix també a aquells de menor terme de cinc anys que es pacti que siguin inscribibles?

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret : Als primers.

El Sr. ABADAL : De manera, que el pensament de la Llei és que els menors puguin fer contractes d'arrendament inferior de cinc anys, pactant que siguin inscribibles...

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret : No ; es refereix als que són inscribibles.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL : Però el fet d'inscriure'ls és una garantia.

El Sr. ABADAL : ¿Per la Llei o per la voluntat de les parts?

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret : Per la Llei.

El Sr. ABADAL : Doncs, tornem al que dèiem abans, o sigui, que els menors poden atorgar un arrendament de menys de cinc anys, pactant que sigui inscribable en el Registre de la Propietat.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret : Pactant-se, no ; no s'ha d'inscriure en el Registre de la Propietat.

El Sr. ABADAL : Doncs, ho farà l'altra part contractant.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret : Doncs no està ben redactat l'article.

El Sr. ABADAL : Per això creiem que la forma de redacció pot donar lloc a dubtes, i hem de veure si es tracta sols dels que són inscribibles en virtut de la Llei o si es tracta també dels que són inscribibles, encara que sigui per menor terme de cinc anys, si les parts pacten que són inscribibles.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret : No, perquè aleshores no es podria concretar res.

El Sr. ABADAL : Doncs entenem que s'hauria d'aclarir aquest paràgraf de manera que fos una cosa concreta que no donés lloc a dubtes.

El Sr. PRESIDENT : Tota vegada que es posa en evidència la conveniència de donar nova redacció a aquest article perquè el que disposa quedi en forma més clara del que està, la Presidència proposa a la Cambra que l'article retorni a la Comissió perquè aquesta li doni una redacció més concreta i adient. Se suspèn aquest debat.

ORDRE DEL DIA

per a la sessió de dijous

1. Precs i preguntes.
2. Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió especial sobre el Projecte de Llei de contractes de conreu.
3. Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió de Justícia i Dret sobre el Projecte de Llei de majoria i habilitació d'edat.
4. Discussió del dictamen de la Comissió de Justícia i Dret, sobre el Projecte de Llei creant el Tribunal de Cassació de Catalunya.

(S'aixeca la sessió a un quart de nou de la vetlla.)